Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De zgn Brouwerijcontracten en de interpretatie van sommige bepalingen van de wet op de Handelshuurovereenkomsten

Herhaaldelijk is de vraag gesteld geworden of brouwerijen die een onroerend goed huren, bij overeenkomst bestemd tot het uitbaten van een drankgelegenheid, de bescherming genieten van de wet op de handelshuurovereenkomsten.

De rechtspraak zowel als de auteurs hebben deze vraag op verschillende wijze beantwoord en het is bedroevend te moeten vaststellen, hoe op dit punt en op vele andere de wet van 30 April 1951, reeds vóór haar publicatie in het Staatsblad, aanleiding gegeven heeft tot heftige betwistingen. Er dient nochtans dadelijk aan toegevoegd, dat, in verband met de zgn. brouwerijcontracten, de verdeeldheid maar tot uiting komt in het bepaald geval van de brouwerijen, die noch eigenares, noch huurster of uitbaatster zijn van het handelsfonds, waarin de kleinhandel gedreven wordt. Daarentegen zijn bijna al de auteurs en rechtbanken het er over eens, dat in andere gevallen de brouwerijen de voordelen van de wet mogen inroepen en dus ook de nadelen ondergaan die er soms aan verbonden zijn.

Laten we eerst in het kort herinneren aan de drie meest gebruikelijke toestanden waarin een brouwerij zich als huurster kan bevinden en aan de argumenten die van weerszijde, tot staving van het verdedigde standpunt worden ontwikkeld, om daarna te onderzoeken of bij de interpretatie van de wet de passende regelen gevolgd werden, ten einde betreffende de betwiste punten haar juiste betekenis te bepalen.

1. — De brouwerij is huurster van een goed waarin zij ingevolge overeenkomst met de eigenaar of verhuurder een drankgelegenheid uitbaat; deze uitbating zal meestal geschieden door een aangestelde, die voor haar rekening de zaak drijft. Hier is ongetwijfeld de wet van toepassing, vermits de brouwer een goed gehuurd heeft, dat met instemming van de verhuurder hoofdzakelijk gebruikt wordt voor het drijven van een kleinhandel, te weten de rechtstreekse verkoop van bieren en andere dranken aan een ter plaatse verbruikende cliënteel.

2. — De brouwerij is hoofdhuurster van het onroerend goed, dat zij onderverhuurt aan een herbergier, maar zij zelf is eigenares van de handelszaak die zij, samen met het gebouw, in huur geeft aan haar herbergier. Hier ook kan geen betwisting bestaan daar het geval voorzien is door art. 11-IV van de wet. « In geval van volledige onderverhuring te gelijk met de huur van het handelsfonds, zegt dit artikel, heeft de onderhuurder recht op de hernieuwing van de handelshuurovereenkomst, indien en voor zover de hoofdhuurder zelf de hernieuwing van de hoofdhuurovereenkomst bekomt, behoudens het recht tot terugneming van de hoofdhuurder bij toepassing van art. 16 ... ». Deze wettekst kan maar uitwerksel hebben, indien men aanneemt, dat de hoofdhuurster (in casu de brouwerij), die haar handelsfonds, — m.a.w. haar herbergmeubelen, haar uithangbord, haar cliënteel, enz. — te gelijk met het gebouw aan een herbergier verhuurt, zelf de voordelen van de wet kan inroepen tegen de eigenaar of de verhuurder (1).

3. — De brouwerij is hoofdhuurster van een onroerend goed, overeenkomstig de wil van de partijen in hoofdzaak bestemd voor de uitbating van een herberg, maar de handelszaak zelf is niet haar eigendom; deze hoort toe aan de herbergier, die ze zelf opgericht heeft, die ze overgenomen heeft of gehuurd van een derde.

Op dit punt vooral zijn en rechtspraak en rechtsleer verdeeld.

Volgens de enen kan de brouwerij de beschikkingen van de wet van 30 April 1951 in het hoger bedoeld geval niet inroepen tegen de verhuurder. Zij blijft gewoonweg onderworpen aan de bepalingen van het burgerlijk wetboek of van de andere op dit stuk in voege zijnde wetten en besluiten.

Een brouwerij die geen handelsfonds heeft, wordt er beweerd, kan niet genieten van een wet die gestemd werd « met het oog op de bescherming van het handelsfonds », zoals de titel luidt onder dewelke zij in het Staatsblad werd afgekondigd. De bedoeling van de wetgever zou geweest zijn alleen de kleinhandelaar te beschermen, die zich de moeite getroost heeft een handelsfonds te vormen of te verwerven, doch niet de machtige brouwerijen, die zulke bescherming niet behoeven.

Als overige argumenten, in het kort samengevat, doet men gelden :

1°) dat de tekst van art. 13 der wet, waardoor het

recht op hernieuwing van de huur verleend wordt « *om dezelfde handel voort te zetten* », aantoont dat, om van de wet te kunnen genieten, de huurder zelf eigenaar moet zijn van de kleinhandel, die in het huurgoed gedreven wordt;

2°) dat de artikelen 5, 7, 10, 11, I, al. 2 en II, 19, 25, 4° en 5° alleen beogen de bescherming van een onderneming, die de huurder zelf in het huurgoed gevestigd heeft of uitbaat;

3°) dat in het verslag van de Kamercommissie van 19 December 1950 de mening wordt uitgedrukt, dat de brouwerij die geen handelsfonds bezit, niet beschermd is tegenover de eigenaar (2).

Andere auteurs en andere rechterlijke beslissingen daarentegen zijn van mening dat de brouwerijen de voordelen door de wet verleend wel mogen inroepen.

Zij doen opmerken dat de tekst van art. 1 der wet in algemene bewoordingen is opgesteld en geen enkele beperking bevat ten aanzien van huurders, die geen handelsfonds bezitten; op hun beurt doen ze beroep op de voorbereidende werken en op zekere wetsbepalingen, zoals de artikelen 11 en 13, die ook door de tegenstanders der brouwerijen worden ingeroepen; om daaruit juist het tegenovergestelde af te leiden en daarin het bewijs te vinden dat de brouwerijen wel door de wet beschermd zijn (3).

In beide kampen beschikt men dus over een reeks motieven, ogenschijnlijk stevig genoeg om van het ingenomen standpunt geen duimbreed af te wijken. Het moet dan ook geen verwondering wekken dat op het in de loop der maand Juni te Brussel gehouden congres van de vrederechters, waar het onderwerp grondig besproken werd in aanwezigheid van de auteurs die er over geschreven hebben en van dhr Humblet, verslaggever in de Kamer, geen eensgezindheid over de draagwijdte van de wet kon bereikt worden. Na een langdurig debat kwam men alleen tot het besluit dat zowel het ene standpunt als het andere te verdedigen was en werd de wens uitgedrukt de knoop te zien doorhakken door een arrest van het hoogste Hof, zoniet door een nieuwe aanvullende of interpretatieve wettelijke bepaling.

Na te hebben vastgesteld dat het geschil verre van beslecht is, lijkt het geoorloofd zich af te vragen welke oplossing het best strookt met de inzichten van de wetgever.

Naar het ons voorkomt kan gans de betwisting herleid worden tot een probleem van interpretatie en werd niet altijd voldoende aandacht geschonken aan de nochtans betrekkelijk eenvoudige regelen welke steeds dienen gevolgd bij het opsporen van de wil van de wetgever, ten minste wanneer daarover, zoals in het onderhavige geval, betwisting bestaat.

A. — Steunend op de beginselen die daaromtrent door eminente rechtsgeleerden als Planiol, De Page en anderen werden uiteengezet en die ook herhaaldelijk door het Hof van Verbreking werden vastgelegd, lijkt het onbetwistbaar dat wanneer de wet over een geval gestatueerd heeft en haar tekst duidelijk is er in feite geen aanleiding bestaat tot interpretatie. Twijfel omtrent de betekenis en omtrent de bedoeling van de wetgever schijnt inderdaad uitgesloten, telkens de wettekst duidelijk is en de gebezigde termen in een bepaald verband niet op meerdere manieren kunnen verklaard worden (4).

De dubbele vraag welke derhalve dient gesteld luidt als volgt : is de betwiste wettekst, waarbij het gestelde probleem geregeld wordt, duidelijk of bestaat er twijfel omtrent zijn betekenis?

Is de betwiste wettekst duidelijk?

Op deze vraag menen we bevestigend te mogen antwoorden.

Het toepassingsveld van de wet van 30 April 1951 wordt bepaald door artikel één, waarin de bepaling wordt gegeven van hetgeen door de wetgever wordt beschouwd als handelshuurovereenkomst, waarvoor de wettelijke bescherming kan ingeroepen worden.

De tekst van dit artikel luidt als volgt : « Onder handelshuurovereenkomsten verstaat men huurovereenkomsten betreffende onroerende goederen of gedeelten van onroerende goederen die hetzij uitdrukkelijk of stilzwijgend bij de ingenottreding, hetzij door een uitdrukkelijke overeenkomst van partijen in de loop der huurovereenkomst, in hoofdzaak bestemd zijn tot het drijven van kleinhandel of tot de bedrijvigheid van een ambachtsman die rechtstreeks met het publiek handelt. »

Indien we deze tekst onderzoeken in het licht van de hoger uiteengezette regels, stellen we vast dat de wetgever de voordelen van de wet heeft willen beperken tot de overeenkomsten waarin de vier hierna opgesomde elementen aanwezig zijn :

1° een huurovereenkomst;

2° betreffende een onroerend goed of een gedeelte er van;

3° dat hoofdzakelijk bestemd is tot het drijven van kleinhandel of tot de bedrijvigheid van een rechtstreeks met het publiek handelend ambachtsman;

4° ingevolge het uitdrukkelijk of stilzwijgend akkoord van de partijen bij de ingenottreding, enz.

Op welke grond zou men durven beweren dat deze tekst, waarin al de vereiste elementen zo duidelijk omschreven zijn, de brouwerijen of andere huurders, die geen eigenaar of uitbater zijn van de in het huurgoed gevestigde kleinhandel, heeft willen uitsluiten?

Zou, na de lezing van een zo klaar geformuleerde bepaling, wel iemand durven beweren dat de wetgever zijn gedachte verkeerd of onvolledig heeft uitgedrukt of dat hij zich over de betekenis van de gebruikte termen vergist heeft?

De vergelijking tussen de bewoordingen van de tekst en de normale zin die ze volgens het gewoon spraakgebruik hebben, toont aan dat de mogelijkheid van een dergelijke vergissing is uitgesloten. Onmiddellijk stellen zich dan ook een paar bijkomende vragen. Mag men, onder het voorwendsel van interpretatie, aan een nochtans duidelijke tekst een betekenis geven die hij, volgens de gebruikte termen en zonder daaraan iets toe te voegen, in feite niet heeft? Mag men, wanneer men daarbij weet dat de wet een afzonderlijk artikel gewijd heeft aan de overeenkomsten die van haar toepassing worden uitgesloten, onder hetzelfde voorwendsel nog andere overeenkomsten uitsluiten, hoewel zij vallen binnen de termen van de duidelijke bepaling waardoor haar gebied nauwkeurig omlijnd wordt?

Het staat vast dat op deze bijkomende vragen ontkennend moet geantwoord. Alleen zou men enig voorbehoud kunnen maken in geval de bedoelde tekst zou tegengesproken zijn door andere even formele en even bindende bepalingen — quod non — of in geval wegens gewijzigde maatschappelijke of economische omstandigheden de eisen van de rechtvaardigheid of de billijkheid een aanpassende interpretatie zouden wettigen, hetgeen, vermits het gaat om een nog nieuwe wet, zich voorzeker hier niet voordoet.

Zonder aan de wet een voorwaarde toe te voegen, die door haar nergens gesteld werd, kan men in de tekst van artikel 1 geen bewijs vinden of daaruit

afleiden dat de huren van brouwerijen of andere hoofdhuurders, die zelf de handelszaak niet uitbaten of geen eigenaar er van zijn, niet als handelshuurovereenkomsten mogen beschouwd worden.

B. — Hoewel we dus staan voor een duidelijke en volledige tekst, lijkt het niettemin aangewezen na te gaan of het mogelijk is dat artikel 1, waarbij het toepassingsveld van de wet bepaald wordt, niet de juiste weergave zou zijn van de gedachte van de wetgever.

In strijd met de hogeruitgedrukte mening zullen we, om volledig te zijn, onderzoeken of men uit andere wetsbepalingen uit de voorbereidende werken of uit het nagestreefde doel mag besluiten dat de wetgever toch de brouwerijen, in de gegeven omstandigheden, heeft willen uitsluiten.

I. — Vooreerst hebben de tegenstanders der brouwerijen beroep gedaan op artikel 13, waarin geschreven staat dat huurvernieuwing maar verleend wordt om *dezelfde handel voort te zetten,* hetgeen, zoals we hoger reeds zegden, er zou op wijzen dat iemand die geen handel heeft geen hernieuwing kan bekomen.

Men heeft daarop o.i. te recht geantwoord, dat dezelfde handel evenzeer kan voortgezet worden door de onderhuurder als door de huurder. Het artikel zegt inderdaad niet dat de hoofdhuurder, die hernieuwing der huur vraagt, zijn *eigen* handel moet voortzetten; er is alleen spraak van dezelfde handel. En practisch is het gestelde doel voorzeker bereikt, indien door het toekennen van de hernieuwing aan de hoofdhuurder — in casu de brouwerij — dezelfde herberguitbating door de herbergier kan voortgezet worden.

Tegen de brouwerij heeft men ook aangevoerd dat talrijke artikelen van de wet alleen de bescherming beogen van die ondernemingen die de huurder in het huurgoed gevestigd heeft.

Er zijn inderdaad in de wet sommige bepalingen, waardoor aan de huurder bepaalde rechten worden toegekend met het oog op de bescherming van zijn handel : zo b.v. het recht op het aanbrengen van een bericht om, na zijn vertrek, de plaats aan te duiden waarnaar hij *zijn inrichting* heeft overgebracht (artikel 5); het recht om elke verbouwing uit te voeren die van nut is voor *zijn onderneming* (artikel 7); om niettegenstaande ieder strijdig beding de huur af te staan of onder te verhuren samen met de afstand of de verhuring *van het handelsfonds* en slaande op de gezamenlijke rechten van de hoofdhuurder (artikel 10); de verplichtingen aan de rechter opgelegd, bij onenigheid over de gevraagde huurprijs, rekening te houden met de bijzondere aard van de gedreven handel (artikel 19).

Indien het waar is dat gezegde artikelen alleen rechten behelzen ten voordele van de huurder, die een handelszaak uitbaat, is het anderzijds niet minder zeker dat de wet andere rechten voorziet waarvan de huurders, die niet in dit geval verkeren, ook kunnen genieten. Het zou voorzeker een willekeurige interpretatie zijn uit de bepalingen waardoor concrete toestanden geregeld worden ten bate van huurders, die aan zekere voorwaarden voldoen, te willen afleiden dat alléén deze huurders gerechtigd zijn om ook van de andere bepalingen der wet te genieten.

Men leze trouwens artikel 7, al. 4, waardoor aan de onderhuurder, die het goed wenst te verbouwen, de verplichting wordt opgelegd bij ter post aangetekende brief of bij deurwaardersexploot er de hoofdhuurder en de eigenaar gelijktijdig kennis van te geven en waardoor dus aan de hoofdhuurder uitdrukkelijk rechten worden toegekend, hoewel hij voor handelsgebruik heeft onderverhuurd.

Nog andere bepalingen waarin deze rechten alsmede de eigendom van de handelszaak in geval van onderverhuring ter sprake komen zijn de artikelen 11, 16 en 25.

1) In het beruchte artikel 11 heeft men een bewijs menen te vinden tegen de brouwerijen, omdat daarin bepaald is, dat bij algehele onderverhuring van het pand te gelijk met de afstand van het handelsfonds de overnemer de rechtstreekse huurder wordt van de verhuurder. Het handelsfonds is onontbeerlijk, zegt men, vermits de hoofdhuurder, zodra hij het verkoopt, ook zijn rechten verliest ten opzichte van de verhuurder.

Het is juist dat in dit bepaald geval de hoofdhuurder niet meer als rechtstreekse huurder beschouwd wordt en allleen hoofdelijk onderworpen blijft aan zijn oorspronkelijke verplichtingen. Doch het artikel is niet volledig; de wetgever heeft niet uitdrukkelijk voorzien welke de toestand is van de hoofdhuurder, die nooit het handelsfonds bezeten heeft en die niettemin het huurgoed geheel of gedeeltelijk onderverhuurt. De rechtspraak zal dus deze leemten in de wet moeten aanvullen en, door middel van analogische toepassing en van de argumentatie a majori ad minus of omgekeerd, uitmaken welke in dit verband de rechten van de hoofdhuurder zijn.

Men moet erkennen dat artikel 11 van aard is de rechten van de hoofdhuurder die zijn handelszaak verkoopt in sterke mate te verminderen. Anderzijds nochtans moet men toegeven, dat juist dit artikel aantoont dat hij aan de wet onderworpen blijft, vermits het zijn toestand na de afstand uitdrukkelijk regelt.

Moest men, bij veronderstelling, de hoofdhuurder in bedoeld geval gelijk stellen met deze die het handelsfonds heeft afgestaan, dan zou men ook moeten aanvaarden dat de wet op hem toepasselijk is, vermits ze hem bepaalde verplichtingen oplegt.

In verband met de toepassing van dit artikel op de hoofdhuurder, die nooit het handelsfonds bezeten heeft, willen we in het voorbijgaan er op wijzen, dat er een onderscheid dient gemaakt tussen degene die zijn huur *afstaat* en deze die eenvoudig *onderverhuurt.*

Het gaat derhalve o.i. niet op de hoofdhuurder die de geheelheid der gebouwen onderverhuurt eenvoudig gelijk te stellen met deze die de huur afstaat; de gewone onderverhuring is inderdaad een nieuwe huurovereenkomst tussen hoofdhuurder en onderhuurder en ze kan dus worden aangegaan aan gans andere voorwaarden dan deze van de oorspronkelijke huur.

Indien het redelijk is, zoals artikel 11 het voorziet, dat bij afstand van huur de onderhuurder de rechtstreekse huurder wordt van de eigenaar, schijnt dit niet altijd het geval wanneer een brouwerij niet de huur afstaat doch alleen de gebouwen, die er het voorwerp van uitmaken, onderverhuurt aan een herbergier. Dikwijls zal de brouwerij trouwens, wanneer ze niet de eigenares van de handelszaak is, geld hebben voorgeschoten aan de herbergier om zich in te stellen of een bijkomende overeenkomst hebben gesloten betreffende onderhoud der lokalen, enz.

Wij vragen ons dan ook af of in geval van onderverhuring niet eerst en vooral dient rekening gehouden met de wil van de partijen, die bij de onderverhuring betrokken zijn en of men, met inachtneming van de omstandigheden, niet zal moeten beslissen, dat de hoofdhuurder de rechtstreekse huurder blijft van de verhuurder.

2) Artikel 16, II : de huurder heeft geen recht op hernieuwing van de huurovereenkomst wat het deel van het onroerend goed betreft, dat hij onderverhuurd heeft voor een andere bestemming dan handelsgebruik.

Op grond van dit artikel heeft men beweerd dat, a contrario, het recht op hernieuwing blijft bestaan wat betreft het gedeelte of het geheel dat de huurder voor handelsgebruik heeft onderverhuurd, zelfs indien hij geen recht op de handelszaak heeft. Bij de vraag die ons bezig houdt komt het er echter niet op aan te weten of deze redenering juist is. Het enige dat bij het onderzoek naar de wil van de wetgever belang heeft is, of men in de tekst enige aanwijzing vindt dat de hoofdhuurder niet onder toepassing van de wet valt, indien hij onderverhuurt ten einde de onderhuurder een kleinhandel te laten uitbaten, die de onderhuurder van een voorganger heeft overgenomen of zelf begonnen is. En op deze vraag moet het antwoord ontkennend zijn.

3) Hetzelfde dient overigens gezegd in verband met artikel 25-4° en 5°, waarin gehandeld wordt over de uitwinningsvergoeding die aan de uittredende huurder dient betaald, wanneer de nieuwe huurder in het goed een andere of een gelijkaardige handel drijft dan die van de vroegere huurder. Het is voorzeker niet omdat er niet gesproken wordt van de huurder, die geen handelszaak heeft, dat geen van al de andere bepalingen van de wet op hem zouden toepasselijk zijn.

Wij zullen niet trachten uit te maken welke de juiste betekenis is die aan al deze artikelen dient gegeven te worden in al de gevallen die zich practisch kunnen voordoen. Wij stellen alleen vast dat hier desaangaande twijfel bestaat en dat, bij het zoeken naar stof in andere wetsbepalingen, ten einde de juiste draagwijdte van artikel 1 te bepalen, men soms de *interpretatie* van de wet verward heeft met de *toepassing* van sommige harer bepalingen op enkele concrete niet uitdrukkelijk geregelde gevallen.

Daarom menen we zonder verder commentaar te mogen beweren dat geen dezer artikelen het bewijs behelst dat de op zich zelf duidelijke tekst van artikel 1 in de zin van een beeprking zou moeten verklaard worden.

II. — Bevatten de voorbereidende werken of andere elementen een aanwijzing betreffende de bedoeling van de wetgever?

Zoals we hoger reeds aanstipten blijkt uit het verslag van de heer Humblet aan de Kamercommissie (19 December 1950 - Doc. 124, bl. 7), dat de brouwerij in het bedoelde geval geen bescherming zou genieten. Daarop heeft men o.i. te recht geantwoord dat de zienswijze, uitgedrukt in een verslag, niet kan opwegen tegen de tekst van de wet, te meer dat deze mening nergens in de wet zelf werd opgenomen. Ook zijn de besprekingen die het stemmen van de wet voorafgingen zo verward geweest, dat niets er op wijst dat het advies van de verslaggever van de Kamer der Volksvertegenwoordigers betreffende een kwestie waarover de meningen zo verdeeld waren, door het merendeel der leden van beide Kamers werd bijgetreden.

De bestaande rechtspraak, waarheeen we zo vrij zijn te verwijzen, heeft dit punt uitvoerig behandeld, zodat het overbodig lijkt er over uit te wijden.

Er blijft dan nog het opschrift waaronder de wet in het Staatsblad verschenen is : « Wet op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de *bescherming van het handelsfonds* ». Dit opschrift zou er op wijzen, dat de bescherming van de huurovereenkomsten slechts ten doel zou hebben de bescherming van de handelszaak zelf.

Op het eerste zicht schijnt dit inderdaad waar, doch bij nader overwegen moet men toegeven dat de handelszaak, die in het huurgoed gedreven wordt, evenzeer kan beschermd worden wanneer ze niet aan de hoofdhuurder doch aan de onderhuurder toebehoort. We zien niet in waarom de toepassing van de wet zou moeten geweigerd worden aan de hoofdhuurder, indien daardoor, al zij het maar onrechtstreeks, de exploitatie van de onderhuurder beschermd wordt.

Daarenboven mag niet uit het oog verloren dat de wet van 30 April 1951 in het Burgerlijk Wetboek werd ingelast als afdeling II/bis van hoofdstuk II, boek III, titel VIII, onder de hoofding : « Regelen eigen aan de Handelshuurovereenkomsten ». Nergens vindt men nog een toespeling, noch in dit opschrift, noch in dit van de paragraphen, op de bescherming van de handelszaak.

Het argument geput uit de titel van de wet, titel die overigens kan verklaard worden door de inhoud van het oorspronkelijk ontwerp, waarin naast de huuroveroeenkomsten ook de verkoop en de inpandgeving van de handelszaak ter sprake kwamen, schijnt dus wel waardeloos.

Ten slotte weze nog opgemerkt dat loutere gevoelsargumenten zoals dit van bescherming van *machtige* brouwerijen, die gemakkelijk de schijn aannemen te zijn ingegeven door de sociale rechtvaardigheid, niet kunnen weerhouden worden. De bescherming wordt trouwens volgens degenen, die al hetgeen in het voordeel van de brouwerijen is als uit den boze beschouwen, wel verleend aan dezelfde machtige brouwerijen, indien ze eigenaar zijn van het handelsfonds en dit zelf uitbaten of voortverhuren.

Opdat de betrekkelijk eenvoudige regelen, die we gevolgd hebben bij het onderzoek naar de bedoeling van de wetgever, niet zouden bestempeld worden als een terugkeer tot de verouderde school der Exegese, hebben we opzettelijk onze volle aandacht geschonken aan de andere daartoe ter beschikking staande middelen. Als antwoord op de aanvankelijk gestelde dubbele vraag menen we dan ook met des te meer zekerheid te mogen besluiten, dat de werkelijke betekenis van artikel 1 moet overeenstemmen met deze van de duidelijke en ondubbelzinnige termen die bij het opstellen er van gebezigd werden.

Franz VRANKEN,
Vrederechter te Beringen.

---

1) Contra : Vredegerecht Oostende, 18 Maart 1952, Tijdschrift Vrederechters 1952, blz. 139, vooral de overweging, blz. 142.

2) Rechtbank Antwerpen, 20 Februari 1952, R.W. 1951-52, kol. 1079, alsmede de rechtspraak aangehaald in noot onder dit vonnis, alsmede deze aangehaald in het R.W. 1952-53, kol. 907; zie ook de rechtspraak en rechtsleer in hogergenoemd vonnis van het Vredegerecht Oostende T.V., blz. 141 en 142.

3) Tchoffen en Dubru : Les Baux Commerciaux, blz. 60; 2e kanton Schaerbeek, 18 April 1952, T.V. 1952, blz. 132; Rechtbank Gent, 4 Juli 1952, R.W. 1951-52, kol. 311 en de rechtspraak aangehaald na dit vonnis alsmede deze aangehaald in reeds genoemd vonnis van het Oostende, ibid.

4) De Page : Droit Civil t. I, n° 214 A, blz. 258; Planiol t. I, n° 216 en volg; Aubry et Rau : Cours de Droit Civil t. I, par. 40, blz. 192 en volg.

De gehuwde vrouw als toeziende voogdes

Moet de gehuwde vrouw de machtiging van haar echtgenoot bekomen om haar benoeming tot toeziende-voogdes te kunnen aanvaarden en, dient haar echtgenoot mede op te treden wanneer zij, in de door de wet voorziene gevallen, de voogd vervangt ?

Uit de besprekingen in de Kamer, tijdens de totstandkoming der wet van 10 Augustus 1909, waarbij de vrouwen toegang kregen tot de voogdij, blijkt dat de gehuwde vrouw de machtiging van haar man niet nodig heeft om een toeziende voogdij te aanvaarden. Zij zou deze machtiging zelfs niet nodig hebben om, in deze hoedanigheid, de voogd te vervangen.

Om de argumenten, ingeroepen ten voordele van de tegenovergestelde stelling te verwerpen, heeft men doen gelden dat de rol van de toeziende-voogdes er niet in bestaat de voogd te vervangen; dat de gevallen welke haar verantwoordelijkheid in het gedrang brengen zelden voorkomen en dat trouwens haar goederen niet met een wettelijke hypotheek kunnen belast worden.

Wij kunnen deze oplossing niet als gelukkig beschouwen. Vooreerst zal het volstaan artikel 420 B.W. te lezen om er van overtuigd te zijn dat de rol van de toeziende voogdes er in bestaat voor de minderjarigen op te treden, telkens de belangen van deze laatsten tegenstrijdig zijn met die van de voogd. Bovendien zijn de gevallen welke de verantwoordelijkheid van de toeziende-voogdes in het gedrang brengen helemaal niet zo zeldzaam en juist het feit dat tegen haar geen wettelijke hypotheek kan genomen worden, moet ons tot waakzaamheid aanzetten.

Trouwens het voogdijregime is ingesteld tot bescherming van de minderjarigen. Geheel het stelsel moet bijgevolg beschouwd worden van uit het standpunt van degene die moet beschermd worden. Alles moet er toe strekken deze bescherming zo doeltreffend mogelijk te maken.

Wat de verantwoordelijkheid betreft.

a) Als toeziende-voogdes : Zij heeft een algemeen toezicht op het beheer van de voogd. Moest het blijken dat, ingevolge nalatigheid in dit toezicht, de minderjarige nadeel heeft ondergaan, dan zal zij ontegensprekelijk hiervoor verantwoordelijk kunnen gesteld worden. Artikel 1442 stelt haar solidairlijk verantwoordelijk met de voogd voor al de veroordelingen welke tegen deze laatste kunnen uitgesproken worden, wegens gebrek aan inventaris. Zij dient er over te waken, onder haar verantwoordelijkheid, dat de inschrijving tegen de voogd geldig wordt genomen.

b) Handelend in de plaats van de voogd : Wanneer de toeziende-voogdes optreedt in vervanging van de voogd, wegens tegenstrijdige belangen met de minderjarigen, loopt zij dezelfde verantwoordelijkheid op als de voogd zelf, daar zij alsdan over gelijke machten beschikt.

Wij willen graag toegeven dat, in de rol van toeziende-voogdes, haar verantwoordelijkheid, alhoewel niet enkel theoretisch, dan toch slechts van betrekkelijke aard is. Zulks kan echter niet meer gezegd worden wanneer zij de voogd vervangt. De practijk heeft ons geleerd dat de gevallen waarin zulks zich kan voordoen onbeperkt zijn.

Welke waarborgen heeft nu de minderjarige tegenover zijn gehuwde toeziende-voogdes, waarvan de verantwoordelijkheid wordt vastgesteld ? Indien zij geen persoonlijke goederen bezit zal men op haar geen verhaal hebben; bij gebrek aan machtiging van haar echtgenoot kunnen de goederen van de gemeenschap niet aangesproken worden.

Dit korte overzicht lijkt mij meer dan voldoende om naar middelen uit te kijken om de minderjarigen tegen de nadelige gevolgen van deze toestand te vrijwaren.

Naar mijn bescheiden mening liggen deze middelen voor de hand. De tekst van artikel 426 B.W. bepaalt dat de beschikkingen vervat in de secties VI en VII van dit kapitel op de toeziende voogden toepasselijk zijn. Onder sectie VII behoort art. 442bis, bepalende dat de gehuwde vrouw de voogdij niet mag aanvaarden dan met de toestemming van haar echtgenoot.

Welnu, deze tekst is klaar. In de rol van toeziende-voogdes ligt reeds bij de benoeming de vervanging van de voogd besloten, in geval van tegenstrijdige belangen met de minderjarigen. Bijgevolg moet haar echtgenoot in de benoeming toestemmen en zal hij met haar moeten optreden wanneer zij de voogd vervangt en dezes functies uitoefent. Aldus zal, in geval van verantwoordelijkheid, de gemeenschap gehouden zijn.

De verklaring afgelegd in de Kamer tijdens de totstandkoming der wet van 10 Augustus 1909 kan de toepassing van deze stelling niet in de weg staan, daar algemeen wordt aangenomen dat verklaringen afgelegd tijdens de bespreking van een wet in de Kamers, niet kunnen opwegen tegen de duidelijke tekst van de wet zelf. Deze rechtsregel werd nog onlangs bevestigd in een Arrest van het Hof van Cassatie van 20-2-1951. (Pas. 1951, blz. 140).

Florimond MAES,
Griffier van het Vredegerecht
van het kanton Ekeren.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer — 21 October 1952.

Voorzitter : M. Smetrijns.
Raadsheer-Verslaggever : M. Van Beirs.
Advocaat-Generaal : M. Ganshof van der Meersch.

1. **Verbreking. — Bij voorziening voorgelegde stukken. — Vermelding van neerlegging ter griffie van het Hof van Beroep. — Ontbreken van handtekening van de griffier. — In casu ontvankelijk. —Inzake belastingen behoeft bij de voorziening in cassatie slechts één van de geschonden wetsbepalingen te worden aangehaald. — De aanhaling van de geschonden wetsbepalingen is geldig, onverschillig of zij geschiedt in de aanhef of in de verdere uiteenzetting van het middel.**
2. **Belastingen. — Bij ambtshalve aanslag rust de bewijslast van het juiste bedrag zijner belastbare inkomsten op de belastingplichtige. — Vereiste motivering van de uitspraak. — Bewijskracht van het door de belastingplichtige aanvaarde en door hem voor akkoord getekende bericht van wijziging. — In het bij artikel 61, par. 3 wetten op de inkomstenbelasting bedoelde bezwaarschrift mag de belastingplichtige de door hem verstrekte aanwijzigingen niet betwisten.**

1. *Wanneer op zekere van de tot staving der voorziening in cassatie overgelegde stukken na de vermelding van de neerlegging ter griffie van het Hof van Beroep de handtekening van de griffier ontbreekt, is het echter voldoende, dat de regelmatige vervulling van de formaliteit der neerlegging, wat bedoelde stukken betreft, genoegzaam blijkt uit de nadere omschrijving daarvan in de door de griffier opgemaakte inventaris, waarop de behoorlijke gedagtekende en ondertekende vermelding van de neerlegging is aangebracht.*

   Inzake directe belastingen is voldoende, dat de voorziening in cassatie één der geschonden wetsbepalingen aanhaalt; de aanhaling van de geschonden wetsbepalingen geschiedt op geldige wijze, onverschillig waar in het verzoekschrift deze aanhaling is gedaan, in de aanhef of in de verdere uiteenzetting van het middel.
2. *Wanneer de belastingplichtige ambtshalve is aangeslagen, rust de bewijslast van het juiste bedrag zijner belastbare inkomsten op hem (artikel 56 wetten op de inkomstenbelasting). Bij wijziging van de aanslag moet de rechter vaststellen dat de belastingplichtige het hem bij de wet opgelegde bewijs heeft geleverd ofwel dat de administratie de regelen overtreden heeft, welke zij moet in acht nemen bij de raming van het belastbaar inkomen.*

   Het door de belastingplichtige aanvaarde en door hem voor akkoord getekende bericht van wijziging heeft dezelfde bewijskracht als de aangifte, in de plaats waarvan het komt te staan.

   De bij artikel 61, par. 3 der wetten op de inkomstenbelasting voorgeschreven procedure, die aan de belastingplichtige oplegt zijn bezwaarschrift met redenen te omkleden, alsmede het wettelijke vermoeden van juistheid van de aangifte van de belastingplichtige, laten hem niet toe de aanwijzigingen te betwisten, die hij zelf gegeven heeft en waarop de administratie volgens de wet de aanslag mag gronden, tenzij de belastingplichtige bewijst de vergissing, het verzuim of de omstandigheden, waardoor de bewijskracht zijner aangifte verzwakt wordt.

De Belgische Staat (Ministerie van Financiën t/ Theisman-Blisse.

Gelet op het bestreden arrest, de 9e April 1951 gewezen door het Hof van Beroep te Luik;

A. *Ten aanzien van de procedure :*

Overwegende dat op zekere van de tot staving der voorziening overgelegde stukken, na de vermelding van de neerlegging ter griffie van het Hof van Beroep te Luik, geen handtekening van de griffier volgt; dat echter de regelmatige vervulling van de formaliteit der neerlegging, wat bedoelde stukken betreft, genoegzaam blijkt uit de nadere omschrijving ervan in de door de griffier opgemaakte inventaris, waarop de behoorlijk gedateerde en ondertekende vermelding van de neerlegging is aangebracht;

B. *Ten aanzien van de voorziening :*

Gelet op het eerste middel : schending van de artikelen 97 en 112 van de Grondwet, 53 en 56 van de wetten betreffende de inkomstenbelastingen, samengeschakeld bij besluit van Regent van 15 Januari 1948, en van de artikelen 1 en 19 van de wet van 16 October 1945 tot invoering van een extra-belasting op de in oorlogstijd behaalde exceptionele inkomsten, winsten en baten, doordat het bestreden arrest de ter betwisting staande beslissing vernietigt, voor zoveel dezelve de principieel aan de extra-belasting onderhevige basis en de aan de gewone belastingen onderworpen bedrijfsinkomsten behandhaafd heeft, en, ofschoon de requestrant nagelaten heeft het bewijs te leveren van het juiste bedrag zijner inkomsten, een aanzienlijk deel wijzigt van de vermogensaanwas, waarop de administratie heeft gesteund om de litigieuze aanslagen te bepalen, zulks terwijl de door de belastingplichtige ondertekende of met zijn instemming gewijzigde aangiften tot het bewijs van het tegendeel kracht van bewijs hebben en bij artikel 56 der samengeschakelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen is bepaald dat, wanneer de belastingplichtige van ambtswege wordt belast, de bewijslast van het juiste bedrag van zijn belastbare inkomsten op hem rust :

a) *Over de exceptie van niet-ontvankelijkheid :* door verweerder opgeworpen en afgeleid hieruit, dat aanlegger noch schending van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de bewijskracht van akten, noch schending van artikel 55 der belastingwetten, hetwelk betrekking heeft op de rechtzetting van de aangifte en op het door de belastingplichtige te leveren tegenbewijs :

Overwegende dat het ter zake van directe belastingen volstaat dat de voorziening althans één der wetsbepalingen aanhaalt, welke zijn geschonden en, indien het aangevoerde bezwaar gegrond mocht blijken, de verbreking van het bestreden dispositief zouden rechtvaardigen;

Overwegende dat artikel 55 der samengeschakelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen in de uiteenzetting van het middel wordt vermeld en dat daarin een schending van deze wetsbepaling wordt ingeroepen;

Dat op het stuk van directe belastingen de aan-

duiding van de geschonden wetten op geldige wijze geschiedt, welke ook in het request de plaats dezer aanduiding zij, vermits de wet generlei onderscheid maakt tussen het stellen en de uiteenzetting van dit middel;

Dat de exceptie van niet-ontvankelijkheid dus niet gegrond is;

B. *Over het middel :*

I. *Aangaande de extra-belasting :*

Overwegende dat het bestreden arrest er op wijst dat, aangezien verweerder nagelaten heeft zijn aangifte in de extra-belasting op de in oorlogstijd behaalde exceptionele inkomsten, winsten en baten te doen, « hij te recht van ambtswege belast is »;

Overwegende dat luidens artikel 56 der samengeschakelde wetten, wanneer de belastingplichtige van ambtswege belast is, de bewijslast van het juiste bedrag zijner belastbare inkomsten op hem zelf rust;

Overwegende dat het arrest, zonder vast te stellen dat verweerder het bij de wet vereiste bewijs heeft geleverd, en zonder te verklaren dat de administratie de regelen zou overtreden hebben, tot welker naleving zij is gehouden bij de raming van de belastbare basis, deze raming gewijzigd heeft;

Dat uit de termen van het arrest niet is af te leiden dat hetzelve impliciet zou vastgesteld hebben, dat het bewijs van het juiste bedrag zijner belastbare inkomsten door verweerder zou geleverd zijn, al ware het slechts in de mate waarin het bedrag van de door de administratie geraamde belastbare inkomsten verlaagd geweest is, terwijl het arrest, dat tot raming van de op 1 Januari 1940 voorhanden zijnde voorraad koopwaar zekere elementen van de door verweerder gestelde aanspraak laat gelden, beslist dat « het billijk schijnt deze vorraad koopwaar in 1940 te ramen op de som van 200.000 frank » en het, om de « uitgaven voor het levensonderhoud », welke de administratie op 100.000 frank had begroot, af te wijzen, zich erbij bepaalt vast te stellen « dat de inkomsten aangegeven voor de jaren 1940 tot 1944, dit is 265.000 frank, ruim volstaan om ze te dekken », ofschoon het anderzijds wijst op een vermogensaanwas, over dezelfde periode, van 312.441 frank;

II. *Aangaande de gewone belastingen :*

Overwegende dat het bestreden arrest door te verklaren dat de belastingplichtige niet gebonden is door de van hem uitgaande aanvaarding, waar hij voor akkoord heeft getekend op het bericht van wijziging, een onvoldoende reden opgeeft tot deszelfs weigering om een akkoord in aanmerking te nemen, waaromtrent het enkel releveert dat de belanghebbende het betwist;

Overwegende dat het door de belastingplichtige aanvaarde en door hem voor akkoord getekende bericht van wijziging dezelfde bewijskracht heeft als de aanvankelijk door artikel 53 van de samengeschakelde wetten voorgeschreven aangifte, in de plaats waarvan het komt te staan;

Dat het evengoed als bewuste aangifte de gegevens verschaft, waarop de administratie bij de wet gemachtigd is de aanslag in de belasting vast te stellen;

Overwegende ongetwijfeld dat door het bestaan van een aangifte of van zodanig bericht van wijziging aan de belastingplichtige het hem bij artikel 61, 3e paragraaf, der samengeschakelde wetten toegekende recht niet wordt ontnomen om een schriftelijke reclamatie tegen het beloop van zijn aanslag in te dienen, niet enkel omdat dit beloop hoger zou zijn dan dat, hetwelk blijkt uit de op het document aangebrachte aanduidingen, doch ook omdat enige vergissing daarin zou zijn begaan of daaruit iets zou weggevallen zijn;

Overwegende nochtans dat de bij artikel 63, 3e paragraaf, omschreven rechtspleging, door aan de belastingplichtige op te leggen zijn bezwaarschrift met redenen te omkleden, evenzeer als het vermoeden van juistheid hetwelk de wet aan de aangifte van de belastingplichtige hecht, aan deze niet veroorlooft de aanwijzingen te betwisten welke hij verschaft heeft en waarop de administratie wettelijk gemachtigd was de aanslag te gronden, zonder dat hij het bewijs bijbrengt van de vergissing, de weglating of de omstandigheden, waardoor de bewijskracht van zijn aangifte verzwakt zou worden;

Overwegende bijgevolg dat het bestreden arrest de in het middel aangehaalde wetsbepalingen, daaronder begrepen artikel 55 van de samengeschakelde wetten, geschonden heeft;

Om die redenen,

En zonder dat er grond zij om het tweede middel te onderzoeken,

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat het bij deze gewezen cassatie-arrest zal overgeschreven worden in de registers van het Hof van Beroep te Luik en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten van de aanleg in verbreking, daaronder begrepen die van de uitgifte van het vernietigd arrest;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

Voormelde kosten begroot op de som van 470 frank, waarvan de som van 460 frank betaald werd door de Staat en die van 10 frank nog verschuldigd is.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer — 27 October 1952.

Voorzitter : M. Wouters.
Raadsheer-Verslaggever : M. Bareel.
Eerste Advocaat-Generaal : H. Hayoit de Termicourt.

Strafvordering. — De waarde van voorgebrachte bewijsmiddelen, alsmede de geschiktheid van aanvullende maatregelen van onderzoek staan ter beoordeling van de rechter over de feiten.

Buiten de gevallen, waarin de wet bijzondere bewijsmiddelen voorschrijft, beoordeelt de rechter over de feiten op in cassatie onaantastbare wijze de voorgebrachte bewijsmiddelen, alsmede de geschiktheid van aanvullende maatregelen van onderzoek.

Feys J.

Gelet op het bestreden arrest, gewezen de 12e Mei 1952 door het Hof van Beroep te Gent;

Over het enig middel : schending van de artikelen 97 van de Grondwet en 177 van het Wetboek van Strafrecht, en schending der rechten van de verdediging,

doordat het arrest op grond van onvoldoende motivering, de conclusiën verwerpt, waarbij eiser het Hof van Beroep verzocht de behandeling der zaak te schorsen en het verhoor te bevelen van drie in de conclusiën genoemde personen, wier verklaringen van aard waren het enig bewijselement, dat tegen eiser bestond, te weten de beschuldigingen uitgaande van

mede-verdachten, van alle waarde en geloofwaardigheid te ontbloten :

Overwegende dat eiser in zijn vóór het Hof van Beroep genomen conclusiën aanvoerde dat de beschuldigingen van twee zijner mede-verdachten het enig bewijs tegen hem leverden en het Hof verzocht het verhoor van drie bepaalde personen te bevelen, wier verklaringen naar eisers bewering van aard waren voornoemde beschuldigingen te weerleggen;

Overwegende dat het bestreden arrest enerzijds steunt op de overweging dat door het onderzoek en de behandeling der zaak vóór het Hof bewezen is gebleven dat eiser zich schuldig maakt aan de feiten hem onder literae A en B ten laste gelegd, zoals door de eerste rechter aanvaard;

Dat het arrest anderzijds de conclusiën op gepaste wijze beantwoordt, waar het doet opmerken dat het verzochte getuigenverhoor niet van aard is de vaststaande bewijzen te weerleggen noch de toerekenbaarheid aan eiser te wijzigen;

Overwegende dat buiten de gevallen, die zich ter zake niet voordoen, waar de wet bijzondere bewijsmiddelen oplegt, de rechter over de grond de waarde van de voorgebrachte bewijsmiddelen alsook de geschiktheid van aanvullende onderzoeksmaatregelen souverein beoordeelt;

Waaruit volgt dat het middel niet kan aangenomen worden;

En overwegende dat de substantiële rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;
Veroordeelt eiser tot de kosten.

RAAD VAN STATE

5e Kamer — 14 Januari 1953.

Eerste Voorzitter : M. Suetens.
Raadsheren : M.M. Mast (verslaggever) en Buch.
Auditoraat : M. Baeyens, substituut.
Advocaten : Mrs Veldekens en Smedts.

1. **Rechtspleging. — Derden-verzet. — Ontvankelijkheid.**
2. **Rechtspleging. — Arrest. — Uitvoering.**

Uitvoering van het arrest van de Raad van State, dat een toewijzing vernietigt, bestaat onder meer hierin dat de administratie van het beschikkend gedeelte van het arrest aan de aannemer kennis geeft. Het meer dan dertig dagen na die kennisgeving ingediende derden-verzet is niet ontvankelijk.

Verdonck (eiser in derden-verzet) t/
Van Ruyskensvelde en Somers (oorspronkelijke verzoekers) en Belgische Staat) oorspronkelijke verweerder).

Gezien het verzoekschrift in derden-verzet d.d. 28 April 1952;

.....

Overwegende dat bij het verzoekschrift derden-verzet gedaan wordt tegen het arrest op 25 Februari 1952 door de Ve Kamer van de Raad van State uitgesproken inzake Van Ruyskensvelde-Somers tegen de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin.

Overwegende dat bij bovenvermeld arrest vernietigd werd de beslissing d.d. 27 April 1950 van de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin waarbij de exploitatie van de installaties in het Staatsdomein te Hofstade, genummerd I, II, III, V en VII, aan Verdonck werd toegewezen;

Overwegende dat de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin bij schrijven d.d. 15 Maart 1952 ter kennis bracht van verzoeker dat bij arrest van de Raad van State was vernietigd geworden de beslissing d.d. 27 April 1950 van de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin waarbij de exploitatie van de installaties in het Staatsdomein te Hofstade, genummerd I, II, III, V en VII, aan Verdonck toegewezen werd; dat in het aangetekend schrijven welke hij op 27 Maart 1952 tot de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin richtte, verzoeker verklaarde niet te weten of de mededeling d.d. 15 Maart 1952 als een begin van uitvoering van het arrest diende beschouwd, hij de Minister er op wees dat hij in die onderstelling tot 16 April 1952 derden-verzet kon doen en hem tevens vroeg iedere uitvoeringsmaatregel van het tussengekomen arrest uit te stellen; dat de Minister tenslotte bij aangetekende brief d.d. 31 Maart 1952 Verdonck verzocht de plaats te ruimen binnen de dertig dagen en hem er op wees dat deze brief de uitvoering van het arrest d.d. 25 Februari 1952 uitmaakte;

Overwegende dat de tegenpartijen laten gelden dat het derden-verzet niet ontvankelijk is bij toepassing van artikel 49 van het besluit van de Regent d.d. 23 Augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State; dat verzoeker aanvoert dat hij geldig het derden-verzet heeft ingediend binnen de dertig dagen volgende op de uitvoering van het arrest;

Overwegende dat, luidens artikel 49 van boven vermeld besluit van de Regent d.d. 23 Augustus 1948, « het derden-verzet slechts ontvankelijk is binnen dertig dagen na de bekendmaking van het arrest en bij ontstentenis hiervan, binnen dertig dagen na de uitvoering » dat in het verslag aan de Regent dit artikel als volgt wordt toegelicht : « De termijn van dertig dagen waarbinnen hij (de eiser) derden-verzet kan aantekenen, volgens de voorgeschreven vormen, gaat in op het ogenblik dat hij, hetzij door de bekendmaking, hetzij door de uitvoering, kennis van het arrest heeft kunnen hebben »; dat terzake het beschikkend gedeelte van het arrest waartegen derden-verzet bij schrijven d.d. 15 Maart 1952 aan verzoeker werd bekendgemaakt; dat het derden-verzet, gedagtekend 28 April 1952, buiten de termijn bepaald bij boven vermeld artikel 49 werd ingediend; dat het derhalve niet ontvankelijk is.

Besluit :

Artikel 1. — Het derden-verzet is verworpen.

Artikel 2. — De betaling van het recht van 300 frank, wegens kosten, valt ten laste van de eiser in derden-verzet.

VLAAMSE JURISTEN

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer — 24 Mei 1952.

Voorzitter : M. Huybrechts.
Raadsheren : M.M. Michielssens en Hodüm.
Advocaat-Generaal : M. Van Durme.
Advocaat : Mr Roland.

Heling. — Strafbaarheid van de heling van door de man ontvreemde goederen der huwelijksgemeenschap. — De vrouw is, staande het huwelijk, mede-eigenares van de tot de gemeenschap behorende goederen.

Onjuist is de bewering, dat de rechten van de vrouw in de huwelijksgemeenschap slechts voorwaardelijk zijn. Zo de man het hoofd van de huwelijksgemeenschap is, mag zulks echter niet aldus worden verstaan, dat hij de uitsluitende eigenaar zou zijn van de in de huwelijksgemeenschap vallende goederen; een zodanige opvatting zou in strijd zijn met de artikelen 1421 e.v. B. W. De rechten van de man, die alleen de goederen van de gemeenschap beheert, zijn onderworpen aan belangrijke beperkingen krachtens artikel 1422 B. W. en de wet van 20 Juli 1932.

De in gemeenschap gehuwde vrouw heeft een recht van mede-eigendom van de tot de gemeenschap behorende goederen, recht dat niet voorwaardelijk is, maar waarvan de uitoefening opgeschort is tot op het ogenblik van de ontbinding van de gemeenschap.

De man, handelende als beheerder der gemeenschap en niet als enig eigenaar, mag de gemeenschapsgoederen zonder medewerking van zijn vrouw vervreemden, doch dit recht van beheer laat hem niet toe die goederen ten nadele van zijn vrouw, die daarvan mede-eigenares is, bedrieglijk weg te nemen.

Ofschoon de diefstal, door de man gepleegd ten nadele van zijn echtgenote, ingevolge artikel 462 W. v. S. niet strafbaar is, moet de heling van de ontvreemde voorwerpen, door een derde gepleegd, strafbaar worden geacht.

Het oogmerk om zich de gestolen voorwerpen toe te eigenen is niet een noodzakelijk bestanddeel van het misdrijf van heling.

O. M. en Lesaunier t/ Lens.

Overwegende dat verdachte aanvoert dat de haar ten laste gelegde heling niet kan aangenomen worden, omdat de door Hofman weggenomen voorwerpen niet de eigen goederen van diens vrouw waren, maar alleen goederen van de wettelijke gemeenschap, de echteleden Hofman-Lesaunier, onder het stelsel van die gemeenschap gehuwd zijnde;

Dat ter staving van deze bewering verdachte ten oprechte beweert, dat de rechten van de vrouw in een huwelijksgemeenschap slechts voorwaardelijk zijn;

Overwegende dat de huwelijksgemeenschap wel een instelling sui generis is, dat nochtans, zo de man het hoofd van de huwelijksgemeenschap is, deze uitdrukking echter niet kan verstaan worden in de zin van « uitsluitende eigenaar » zonder in strijd met de artikelen 1421 en volgende van het B. W. te zijn;

Dat inderdaad de rechten van de man, die de goederen van de gemeenschap alleen beheert, onderworpen zijn aan belangrijke beperkingen, namelijk gesteld bij artikel 1422 van dit Wetboek en bij de wet van 20 Juli 1932;

Dat anderzijds de in gemeenschap gehuwde vrouw een mede-eigdomsrecht van bedoelde goederen bezit, recht waarvan het bestaan geenszins voorwaardelijk is, maar waarvan slechts de uitvoering geschorst is tot op het ogenblik van de ontbinding der gemeenschap (Verbreking, 3 April 1911, Pas. 1911, I, 198);

Dat overigens een gemeenschap van goederen — het weze een huwelijksgemeenschap of een andere — zonder mede-eigendomsrecht geen zin zou hebben;

Dat de man, handelende als beheerder der gemeenschap en niet als enig eigenaar, de gemeenschapsgoederen zonder medewerking zijner vrouw regelmatig mag vervreemden, maar dat dit recht van beheer hem volstrekt niet toelaat, zoals ter zake geschiedde, die goederen ten nadele van zijn vrouw, mede-eigenares ervan, bedrieglijk weg te nemen; dat dit bedrieglijk opzet ten overvloede blijkt uit het feit, dat de goederen door Hofman weggenomen werden in spijt van het stellige verbod van de Heer Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, in de omstandigheden bepaald in het vonnis a quo;

Dat dus de wegneming van voorwerpen door Hofman gepleegd een misdrijf uitmaakt en alhoewel dit misdrijf niet strafbaar is ingevolge artikel 462 van het W. v. S., de heling dezer voorwerpen door een derde gepleegd, moet strafbaar verklaard worden;

Overwegende dat verdachte de bijzit van Hofman is geweest, die reeds veroordeeld werd om haar als bijzit in het echtelijk huis te hebben onderhouden; dat zij en Hofman op hetzelfde adres wonen; dat verdachte de plaats heeft aangeduid waar Hofman die voorwerpen kon doen verdwijnen en werkelijk geplaatst heeft; dat uit de bestanddelen, duidelijk aangestipt door de eerste rechter, ook ontegensprekelijk bewezen is, dat Lens het plan van Hofman kende en dus op de hoogte was van de bedrieglijke herkomst der meubelen;

Overwegende dat de heler strafbaar is, zo hij, zoals in het huidig geval, gehandeld heeft met het opzet de geheelde voorwerpen te verbergen of te onttrekken aan de opzoekingen van hun eigenaar (Verbr., 15 Mei 1950, Pas. 1950, I, 649);

dat een oogmerk van toeëigening dezer voorwerpen geen noodzakelijk bestanddeel is van het misdrijf van heling;

Dat uit al deze omstandigheden blijkt dat verdachte de door Hofman, ten nadele van zijn echtgenote gestolen voorwerpen bedrieglijk verborgen heeft, wetende dat zij gestolen waren en zich dus schuldig gemaakt heeft aan de haar ten laste gelegde heling; dat er aan verdachte een te hoge straf werd opgelegd;

.....

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer — 2 Juli 1952.

Voorzitter : M. Van Winckel.
Raadsheren : M.M. Verougstraete en Van Malleghem.
O. M. : M. Matthijs, subs. Procureur-Generaal.
Advocaten : Mrs E. Ronse, Haus en Gobert.

1. **Hoger beroep (in burgerlijke zaken). — Vatbaarheid voor hoger beroep van een vonnis op een onderdeel van de vordering met afzonderlijke oorzaak.**
2. **Gemeente. — Regelmatigheid der beraadslaging van de gemeenteraad, waarbij het College der schepenen gemachtigd werd de vordering in te stellen. — Mogelijke onbevoegdheid van de burgemeester. — Bekrachtiging door de gemeenteraad door aanneming van jaarrekening.**

1. *Ter bepaling van de vatbaarheid voor hoger beroep van het vonnis, dat gewezen is op een onderdeel van de vordering, berustend op een afzonderlijke oor-*

zaak en onderscheiden van de oorzaak, die aan de twee andere onderdelen van de vordering ten grondslag ligt, mag de waarde van dit onderdeel niet met de waarde van de twee andere onderdelen worden samengeteld (art. 23, Wet 25 Maart 1876).

2. *Niet van belang is de vraag of de beraadslaging van de gemeenteraad, waarbij het college der schepenen gemachtigd werd om de onderhavige vordering in te stellen, al dan niet regelmatig was, nu een voor gelijkluidend uitgegeven uittreksel is overgelegd van het proces-verbaal ener latere beraardslaging van de gemeenteraad, waaruit de vereiste regelmatige machtiging tot het instellen van het geding blijkt. De tot dusver mogelijk bestaande onregelmatigheid is daardoor gedekt.*

De mogelijke onbevoegdheid van de burgemeester om een bepaalde handeling te verrichten doet niet ter zake, nu deze handeling is bekrachtigd doordat de geldelijke verrichtingen betreffende deze handeling zijn opgenomen in de door de gemeenteraad aangenomen en door de Bestendige Deputatie goedgekeurde en definitief gesloten jaarrekening. Deze bekrachtiging heeft dezelfde gevolgen als een lastgeving, die de rechtshandeling zou hebben voorafgegaan, en werkt terug tot op de dag van het verrichten dezer rechtshandeling.

Braet t/ Gemeente Damme.

Advies van het Openbaar Ministerie

1. *Oorspronkelijke eis en bestreden vonnis.*

De bij exploot dd. 12 Augustus 1948 door de gemeente Damme tegen haar gewezen burgemeester, aannemer Jules Braet, vóór de rechtbank van eerste aanleg te Brugge ingestelde eis strekte tot de veroordeling van verweerder haar de hiernavolgende bedragen te betalen tot schadeloosstelling wegens het zich door verweerder Braet onrechtmatig toeëigenen en de door hem gedane verkoop aan derden zonder machtiging van de gemeente Damme van haar in eigendom toebehorende bomen en hout, meer bepaald :

1°) een bedrag van 105.642,11 fr. wegens onrechtmatige toeëigening en verkoop aan het Bestuur van Bruggen en wegen van 86³ gezaagd hout en 6.172 m³ rond hout;

2°) een bedrag van 115.200 fr. wegens onrechtmatige toeëigening en verkoop aan hetzelfde Bestuur van 76.800 kgr. zaaghout;

3°) een bedrag van 2.480 fr. wegens onrechtmatige toeëigening en verkoop op het einde van 1944 van tien bomen van 1 m. omtrek aan zekere Warmoes Camiel, bakker in de gemeente.

Bij vonnis op tegenspraak dd. 6 December 1949 heeft de rechtbank beslist, dat de gemeente Damme niet gebonden is door de verkoopovereenkomsten, afgesloten door de oorspronkelijke verweerder, of ten minste niet door de voorwaarden en modaliteiten van verkoop van bedoelde bomen en hout en derhalve de heer Jules Braet aansprakelijk verklaard voor de gevolgen van zijn handelingen.

Echter, vooraleer over het bestaan en het bedrag van de door de gemeente beweerde geleden schade uitspraak te doen, heeft de rechtbank tot schatting dezer schade een deskundige aangesteld.

Tegen dat vonnis is de oorspronkelijke verweerder tijdig en op regelmatige wijze in hoger beroep gekomen, wijl de geïntimeerde gemeente incidenteel beroep heeft ingesteld.

2. *Wat betreft de ontvankelijkheid van het hoofdzakelijk en van het incidenteel hoger beroep ten opzichte van het derde deel van de oorspronkelijke eis.*

Alhoewel partijen dienaangaande geen opwerpingen hebben gemaakt, is het nochtans opmerkelijk dat het derde deel van de oorspronkelijke eis volstrekt te onderscheiden valt en onafhankelijk is van de twee andere delen van bedoelde eis of van elkeen dezer delen.

Immers, waar deze twee eerste delen de onrechtmatige verkoop betreffen van hout aan het Bestuur van Bruggen en wegen, steunt het derde deel van de eis op een ander, gans afzonderlijk juridisch feit, te weten : een door appellant, naar beweerd wordt, op onrechtmatige wijze, verrichte verkoop van een tiental bomen, eigendom van geïntimeerde, aan een bakker der gemeente, zekere Warmoes Camiel, tegen de totale prijs van 1.000 fr. terwijl bedoelde bomen luidens de beweringen van geïntimeerde een veilwaarde hadden van 3.480 fr.; zodat zij een schade van 2.480 fr. zou geleden hebben.

In verband met de betekenis, welke aan het door art. 23 der wet dd. 25 Maart 1876 op de bevoegdheid gebezigde woord « oorzaak » dient te worden gegeven (1), lijdt het geen twijfel dat het derde deel van de oorspronkelijke eis op een afzonderlijke oorzaak berust, wel te onderscheiden van de oorzaak, die aan de twee andere delen van deze eis ten grondslag liggen.

Tot bepaling van de bevoegdheid en de aanleg mag de waarde van dat derde deel van de eis dus met de waarde der twee andere delen niet samengeteld worden.

Daar nu de eigen waarde van dat derde afzonderlijk te beschouwen deel van de oorspronkelijke eis de 25.000 fr. niet overtreft, werd, wat dat deel van de eis aangaat, het bestreden vonnis in laatste aanleg gewezen, met het gevolg dat, van ambtswege het hoofdzakelijk en het incidenteel beroep als niet ontvankelijk « defectu summae » dienen te worden afgewezen.

3. *Ontvankelijkheid van de door de gemeente Damme ingestelde oorspronkelijke eis en van het door haar ingestelde incidenteel beroep, althans wat betreft het eerste en het tweede deel van deze eis.*

Het komt ons als overbodig voor thans nader te onderzoeken of, — zoals appellant het bij zijn grievenschriftuur heeft opgeworpen —, het college der schepenen der gemeente Damme ingevolge een betwiste beraadslaging van de gemeenteraad aldaar dd. 23 September 1947 ja dan niet, regelmatig en rechtsgeldig ertoe gemachtigd werd de oorspronkelijke eis uit naam van de gemeente tegen appellant Jules Braet in te stellen, laat staan de vraag of de hoven en rechtbanken eigenlijk bevoegd zouden zijn om na te gaan of een dergelijke beraadslaging aan de wettelijke voorschriften voldoet, bevoegdheid welke de eerste rechter ontkent. (Zie in dezelfde zin : Burg. Rb. Hoei, 20 Maart 1924, Jur. Liège, 1924, blz. 236).

Inderdaad de geïntimeerde gemeente legt thans het éénsluidend uittreksel voor uit een nieuwe beraadslaging-beslissing van de gemeenteraad te Damme dd. 28 September 1950, waaruit de vereiste regelmatige en rechtsgeldige machtiging aan het college der schepenen met het oog op het instellen van onderhavig geding thans vaststaat (art. 90, 9° en 148 der gemeentewet).

Het voorleggen van een dergelijke machtiging in de

(1) Zie o.m. : Verbreking, 22 Maart 1900, Pas. 1900, I. 187; Verbreking, 17 Juli 1919, Pas. 1919, I, 188 en noot 2; Verbreking, 21 Februari 1946, Pas. 1946, I, 79 en de noot; Bontemps, B. II, blz. 754, nr 21; De Paepe, B. I, blz. 143, nr 1.

loop van het geding vóór de uitspraak van de definitieve beslissing of ten minste vóór het sluiten der debatten dekt ongetwijfeld, wat de ontvankelijkheid van de oorspronkelijke, uit naam der gemeente ingestelde vordering, betreft, de tot dan toe gebeurlijk bestaande onregelmatigheid, voortvloeiende uit een ongeldige machtiging; rechtsleer en rechtspraak zijn het hierover eens.

(Zie o.m.: Verbreking, 27 Dec. 1866, Pas. 1867, I, 101; Verbreking, 27 Dec. 1888, Pas. 1889, I, 77; Verbreking, 2 Juli 1928; Rev. Adm. 1929, 172; Brussel, 21 Mei 1919; Rev. Adm. 1919, 521; Luik, 26 Januari 1928; Jur. Liège, 1928, 98; Luik, 14 Maart 1939; Rev. Adm. 1941, 254; Rép. Prat. Dr. B. V° Commune, nr 244; Vauthier : « Précis du Dr. Admin. de la Belgique », uitg. 1950, B. I, nr 147, blz. 218 en noot (2); R. Wilkin : « Commentaire de la Loi Communale », uitg. 1947, B. II, nr 698, blz. 1149; K. Brants-Keteler en De Ridder : « Het Belgisch Gemeenterecht », uitg. 1947, nr 769, blz. 622).

Weliswaar bepaalt deze nieuwe regulariserende machtiging dd. 28 September 1950 niets omtrent de voortzetting van het geding in hoger beroep; doch, vermits de eis van de gemeente Damme, althans principieel, in eerste aanleg toegewezen werd, heeft het Schepencollege in dat geval op grond en bij loutere toepassing van art. 148, 1e lid der gemeentewet het recht zonder andere beraadslaging of beslissing van de gemeenteraad, die hem daartoe zou machtigen, de zaak in hoger beroep te volgen, wanneer en in de mate waarin, de gemeente als loutere geïntimeerde partij optreedt. (Zie : Rép. Prat. Dr. Belge, V° Commune, nr 255, in fine; Brants-Ketelaer, De Ridder, Op. cit., nr 771, blz. 623, in fine).

Alleen wat het door de gemeente Damme ingestelde incidenteel hoger beroep betreft, zou de afwezigheid in de overgelegde beraadslaging dd. 28 September 1950 van elke bijzondere machtiging, aan het college der schepenen dienaangaande gegeven, de niet-ontvankelijkheid van dat incidenteel beroep tot gevolg kunnen hebben. Inderdaad, indien het college der schepenen, bekleed met de algemene macht alle bewarende daden te verrichten of maatregelen te treffen, die de gemeente aanbelangen, in verband daarmede hoger beroep kan instellen, zonder daartoe door een bijzondere toelating of opdracht van de gemeenteraad te zijn gemachtigd, is deze speciale machtiging naderhand nochtans noodzakelijk opdat de gemeente, in haar hoedanigheid van appellante, de procedure in hoger beroep verder zou kunnen doordrijven. (Zie : Gent, 23 Juni 1866, Pas. 1868, II, 31; Luik, 30 Januari 1924; Jur. Liège, 1924, blz. 234).

Er dient echter in de eerste plaats te worden opgemerkt dat in deze zaak de niet-ontvankelijkheid van het incidenteel beroep, ingesteld door de gemeente Damme, wegens gemis aan bijzondere, voorafgaande of naderhand regulariserende, machtiging dienaangaande, door appellant Braet niet opgeworpen wordt. Anderzijds is de exceptie, gegrond op het ontbreken van deze machtiging, alhoewel van openbare orde, alleen voorgeschreven ten gunste van de gemeente en kan zij enkel door de gemeente ingeroepen worden; de tegenpartij heeft geen ander recht dan te vragen dat de gemeente zou verwezen worden om zich van de vereiste toelating te voorzien, wat « in casu » bij appellant Braet niet het geval is. Deze exceptie van niet ontvankelijkheid behoort dan ook niet ambtshalve te worden opgeworpen. (Zie : Rép. Prat. Dr. Belge, V° Commune, nr 243; Luik, 14 Maart 1939; Rev. Adm. 1941, blz. 254).

Wij besluiten dan ook tot de ontvankelijkheid zowel van de oorspronkelijke eis der gemeente Damme als van haar incidenteel beroep, althans wat betreft het eerste en het tweede deel van deze eis.

4. *Ten Gronde, wat betreft het eerste en het tweede deel van de oorspronkelijke eis.*

Aan de hand van door partijen overgelegde bescheiden alsook van zekere gegevens van een ten laste van « onbekenden », op grond van art. 245 van het W. v. S. ingesteld strafrechterlijk onderzoek, hetwelk door de raadkamer afgesloten werd, bij een beschikking van ontslag van onderzoek d.d. 8 Augustus 1947, heeft de eerste rechter geoordeeld, dat de gemeenteraad van Damme bij zijn beraadslaging dd. 28 November 1944 alleen een principieel accoord gegeven had met het oog op de verkoop en de levering aan de Diensten van Bruggen en Wegen van de nodige bomen, eigendom der gemeente, en bestemd om aldus het houtwerk beschikbaar te stellen voor het leggen van noodbruggen over de beide afleidingsvaarten op de wijk « Platheule » te Damme en over het « Zuidervaartje » in de kom der gemeente.

De gemeenteraad zou echter geenszins de voorwaarden van bedoelde verkoop en levering hebben bepaald, beslissing welke nochtans onder zijn bevoegdheid valt en in zijn macht ligt, bij uitsluiting van het college der Schepenen, alleen bevoegd en gemachtigd om de verkoop, volgens de door de gemeenteraad bepaalde modaliteiten en prijs, te verwezenlijken. (Zie : Brants-Ketelaer, De Ridder, Op. cit., nr 522, blz. 433-434, in verband met art. 81 der gemeentewet).

Derhalve zou naar het oordeel van de eerste rechter appellant, toenmalig burgemeester der gemeente Damme, doordat hij deze modaliteiten en de prijs dezer houtleveringen in Maart 1945 heeft bepaald bij overeenkomsten met de Diensten van Bruggen en Wegen, zijn machten hebben overschreden, de gemeente dus niet rechtsgeldig hebben kunnen verbinden en dienvolgens persoonlijk aansprakelijk zijn voor de schadelijke gevolgen van zijn wederrechtelijke handelingen ten opzichte van de gemeente.

Nopens het punt of appellant bij de bedoelde verkoop en houtleveringen voor rekening der gemeente ja dan niet zijn bestuurlijke machten of bevoegdheden te buiten is gegaan, komt het naar ons oordeel als overbodig voor uit te wijden over het onderzoek van de verscheidene gegevens der zaak en over de bespreking der wederzijdse stellingen van partijen.

Immers, welke ook de zienswijze weze die men kan aankleven, onbetwistbaar staat het vast, dat de gemeenteraad van Damme overeenkomstig art. 139bis der gemeentewet de jaarrekening van de gemeente over het dienstjaar 1945, ingediend en bevestigd door de gewestelijke ontvanger op 30 April 1946, nagezien, aangenomen en voorlopig heeft afgesloten, tijdens zijn zitting dd. 3 Juni 1946. (Zie blz. 76 van bedoelde rekening).

In deze jaarrekening werden de geldelijke verrichtingen betreffende de thans betwiste verkoop en houtleveringen voor het leggen van bedoelde noodbruggen in voldoende duidelijke bewoordingen onder het begrotingsartikel 34b, blz. 24 aangestipt; ze werden tevens opgegeven onder afzonderlijke ontvangstposten van het bij die jaarrekening gevoegde blad 36 uit het Grootboek der Ontvangsten en bovendien van de daarbij gevoegde uittreksels uit de bladen 32 en 42 van het Dagboek over het dienstjaar 1945.

Na de wettelijk voorgeschreven bekendmaking en aanplakking (art. 140 der gemeentewet) werd diezelfde jaarrekening overeenkomstig art. 77, 9° der

Gemeentewet nagezien, goedgekeurd en definitief gesloten door de Bestendige Deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen tijdens haar vergadering dd. 9 Augustus 1946 (zie blz. 77 van deze rekening).

Daar de gouverneur der provincie tegen deze beslissing van de Bestendige Deputatie het hem bij art. 77 in fine der gemeentewet verleende rechtsmiddel bij de Koning niet heeft ingesteld, is bedoelde beslissing derhalve definitief geworden en heeft zij dezelfde kracht alsmede dezelfde uitwerking als een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of arrest, uitgesproken door een rechtsmacht der rechterlijke orde. (Zie : Brants-Ketelaer-De Ridder : Op. cit., nr 729, blz. 599).

Aldus, door de definitieve goedkeuring van de jaarrekening 1945, waartegen geen enkel rechtsmiddel meer openstaat, heeft de gemeente Damme de bomenverkoop en de houtleveringen, door haar toenmalige burgemeester, — appellant Jules Braet, — in 1945 verricht, en waarvan zij thans de regelmatigheid en de rechtsgeldigheid wegens machtsoverschrijding ten hare opzichte betwist, ten slotte impliciet en onherroepelijk bekrachtigd.

De door een zonder macht of opdracht optredend persoon uit naam van een derde afgesloten overeenkomst verbindt die derde, zo hij bedoelde overeenkomst bekrachtigt of goedkeurt; de bekrachtiging of goedkeuring heeft immers hetzelfde gevolg als de lastgeving zelf, die de overeenkomst zou hebben voorafgegaan : « Ratihabitio mandato aequiparatur »; aldus luidt één der beweegredenen van een arrest van het Hof van Verbreking dd. 15 December 1932 (Pas. 1933, I, 52), waarin het Hof op grond van dat beginsel en naar aanleiding van een min of meer gelijkaardig geval als het onderhavige de zienswijze deelt, dat de goedkeuring door de gemeente van haar jaarrekening, betreffende o.m. een geldverrichting nopens een door het college der Schepenen zonder macht noch hoedanigheid gedane aankoop, als bekrachtiging van deze overeenkomst geldt, wanneer deze bekrachtiging bovendien definitief bekrachtigd wordt tengevolge van de goedkeuring van de jaarrekening door de Bestendige Deputatie. Dergelijke bekrachtiging geldt als toestemming van de gemeente en merkt ten slotte terug tot op de dag, waarop de verkoop werd afgesloten, zodat deze overeenkomst tussen de gemeente en de koper volmaakt was.

Dienvolgens, zelfs al zou appellant in zijn hoedanigheid van burgemeester de verkoop van bomen hebben afgesloten en de leveringen van hout hebben verricht ingevolge een machtsoverschrijding, dan nog zijn wij op grond van de hierboven gedane beschouwingen van mening, dat de gemeente Damme ingevolge de door aangenomen en door de Bestendige Deputatie definitief goedgekeurde jaarrekening over het dienstjaar 1945 deze zonder macht afgesloten en uitgevoerde verkoopovereenkomst naderhand definitief heeft bekrachovereenkomst, zodat de door de gemeente Damme in tigd met terugwerkende kracht tot op de dag van die 1948 ingestelde eis als niet gegrond voorkomt.

5. *Besluit.*

Wij besluiten tot de gegrondheid van het hoofdzakelijk beroep, althans wat betreft het eerste en het tweede deel van de oorspronkelijke eis, en derhalve tot de hervorming van het bestreden vonnis in dien zin dat deze twee delen van bedoelde eis dienen te worden afgewezen als ongegrond.

Het incidenteel beroep, althans wat betreft dezelfde delen van de oorspronkelijke eis, dient dan ook te worden afgewezen als ongegrond.

w.g. *J. Matthijs.*

Arrest

Over de ontvankelijkheid van het oorspronkelijk en van het incidenteel hoger beroep :

Overwegende dat het deel van de oorspronkelijke eis, waarbij door de geïntimeerde een schadevergoeding groot 2480 frank, werd gevorderd wegens onrechtmatige verkoop van tien bomen, eigendom der gemeente Damme, aan zekere Warmoes Camiel, volstrekt onafhankelijk is van de twee andere delen van de vordering, dewelke de verkoop door appellant betreffen van hout van de Gemeente aan het Bestuur van Bruggen en Wegen;

Overwegende dat dit deel van de eis aldus berust op een afzonderlijke oorzaak, wel te onderscheiden van de oorzaak, die aan de twee andere delen van de vordering ten grondslag liggen, zodat ter bepaling van de vatbaarheid voor hoger beroep de waarde van dit deel met de waarde van de twee andere delen niet dient te worden samengeteld (art. 23 wet 25 Maart 1876);

Overwegende dat, in zover het de eis betreft, strekkende tot toekenning van een schadevergoeding, groot 2480 frank, het bestreden vonnis dienvolgens in laatste aanleg werd gewezen (art. 16 van voormelde wet, gewijzigd door de wet van 20-3-48) en de beroepen ambtshalve als niet ontvankelijk « defectu summae » dienen te worden afgewezen;

Aangaande de delen van de eis, strekkende tot toekenning van schadevergoedingen wegens onrechtmatige verkoop door appellant van 96 m³ gezaagd hout en 6,172 m³ rond hout aan het Bestuur van Bruggen en wegen en onrechtmatige toeëigening van 76.800 kgr. zaaghout :

1. *Over de ontvankelijkheid van deze vordering :*

Overwegende dat het thans overbodig is na te gaan of de beraadslaging van de gemeenteraad der gemeente Damme dd. 23 September 1947, waarbij het college der schepenen gemachtigd werd de onderhavige eis in te stellen, ja dan neen regelmatig was — en eveneens of de rechter bevoegd is om hierover uitspraak te doen — vermits geïntimeerde het eensluidend uittreksel heeft overgelegd van een nieuwe beraadslaging van de gemeenteraad dd. 28 September 1950, waaruit de vereiste regelmatige machtiging tot het instellen van het geding alleszins gebleken is;

Overwegende inderdaad dat het voorleggen van een dergelijke machtiging in de loop van het geding de tot dan toe gebeurlijk bestaande onregelmatigheid, voortvloeiende uit een ongeldige machtiging, dekt;

2. *Ten gronde :*

Overwegende dat het nutteloos voorkomt te onderzoeken of appellant, zoals de eerste rechter het heeft aangenomen, zijn bestuurlijke machten van toenmalig burgemeester der gemeente overschreden heeft, toen hij in Maart 1945 met de Diensten van Bruggen en Wegen de voorwaarden bepaalde van de verkoop aan de Staat van de voor het leggen van drie noodbruggen nodige bomen, eigendom van de Gemeente, verkoop, waarover de gemeenteraad bij zijn beslissing dd. 28 November 1944 alleen een principieel akkoord gegeven had;

Overwegende inderdaad dat de gemeenteraad overeenkomstig artikel 139bis van de Gemeentewet de jaarrekening van de Gemeente over het dienstjaar 1945 in zijn zitting van 3 Juni 1946 nagezien, aangenomen en voorlopig afgesloten heeft; dat in deze jaarrekening de geldelijke verrichtingen betreffende de litigieuze verkoop werden aangestipt onder het begrotingsartikel 34b en dezelfde tevens werden op-

gegeven in de bij die jaarrekening gevoegde uittreksels uit het Grootboek der ontvangsten en uit het Dagboek over het dienstjaar 1945; dat dezelfde jaarrekening, overeenkomstig art. 77, 9° van de Gemeentewet, nagezien, goedgekeurd en definitief gesloten werd door de Bestendige Deputatie en deze beslissing bij ontstentenis van verzet van wege de gouverneur der Provincie bij de Koning definitief is geworden;

Overwegende dat geïntimeerde aldus de bomenverkoop en de houtleveringen, door haar toenmalig burgemeester verricht met de voorwaarden, waaronder die verrichtingen zijn geschied, onherroepelijk heeft bekrachtigd;

Overwegende dat deze bekrachtiging hetzelfde uitwerksel heeft als de lastgeving, die de overeenkomst zou hebben voorafgegaan, en terugwerkt tot op de dag, waarop de verkoop werd afgesloten;

Overwegende dat hieruit volgt dat de door geïntimeerde ingestelde eis tot schadevergoeding niet gegrond is;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 Juni 1935;

Alle verdere of strijdige conclusiën verwerpend, gehoord de heer substituut procureur-generaal Matthys in zijn eensluidend advies,

Verklaart het oorspronkelijk en het incidenteel hoger beroep niet ontvankelijk wat betreft het deel van de eis, waarbij een schadevergoeding groot 2480 frank werd gevorderd wegens de verkoop van tien bomen aan Warmoes Camiel;

Wat het overige van de oorspronkelijke vordering betreft : verklaart de beide beroepen ontvankelijk, er op beslissend :

Bevestigt het beroepen vonnis doch enkel in zover het de oorspronkelijke vordering ontvankelijk heeft verklaard;

Doet het beroepen vonnis in zijn verdere beschikking te niet,

Wijst de eis tot toekenning van schadevergoedingen ten bedrage van 105.642 en 115.200 frank af als ongegrond,

Verwijst geïntimeerde in ¾ der kosten van eerste aanleg en laat het overige ¼ aan de beslissing van de eerste rechter voorbehouden;

Verwijst geïntimeerde in ¾ en appellant in ¼ der kosten van het hoger beroep;

Wijst de zaak terug naar de eerste rechter tot verdere behandeling van dit deel van de eis, waaromtrent het oorspronkelijk en incidenteel hoger beroep bij dit arrest niet ontvankelijk worden verklaard.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis — 15 December 1952.

Voorzitter : M. Rubbens.
Rechters : M.M. Deloof en M. Deripainsel.
Advocaten : Mrs S. Deckers en J. Leclef jr.

Huwelijk. — Betekenis van artikel 214b B. W. — De machtiging kan gegeven worden zonder aanwijziging van werkgever. — Een machtiging tot het innen van werklozensteun geldt ook t.a.v. loon.

De procedure op grond van artikel 214b en volgende B.W. heeft een zeer speciaal karakter en kan niet beoordeeld worden naar de normen van het gemene recht; het voorwerp van de eis is een machtiging van de vrouw om in het belang van het huishouden een deel der inkomsten van de man in ontvangst te nemen.

De machtiging mag gegeven worden zonder aanwijzing van de werkgever, zodat de vrouw het bepaalde gedeelte van het salaris van de man kan innen, wie ook zijn werkgever moge zijn, zulks om te voorkomen dat de man de machtiging krachteloos maakt door van werkgever te veranderen. De machtiging, verleend om gelden van werklozensteun in ontvangst te nemen, werkt ook t.a.v. eventueel loon, daar beide normale inkomsten zijn.

Everaerts t/ Vermeren.

Overwegende dat de eis, strekkende tot het horen machtigen van beroepene om 70 % van de steungelden van beroeper en de totale kindervergoeding in ontvangst te nemen bij het A.B.V.V., Lamorinièrestraat 10, te Antwerpen, door de eerste Rechter ingewilligd werd ten belope van 60 % en voor een periode van zes maanden, onder voorbehoud van herziening na deze periode;

Dat beroeper de afwijzing van de eis vordert en beroepene bij incidenteel beroep de definitieve toewijzing van 60 % niet alleen op de steungelden, maar ook op de inkomsten van beroeper, waar hij ook moge te werk gesteld worden, vordert;

Overwegende dat blijkt uit de houding van beroeper, bij de voor de Rechtbank gehouden persoonlijke verschijning, dat beroeper zich wil houden aan een overeenkomst van feitelijke scheiding, die onwettig is; dat hij daarenboven van slechte wil is en bekende geweigerd te hebben te « stempelen » omdat er na aftrek van wat aan beroepene en haar drie kinderen toekwam « te weinig voor hem overbleef »;

Dat het in die omstandigheden gepast voorkomt de tijdelijke machtiging zonder deze beperking te handhaven en ze toe te passen op alle steungelden en inkomsten van beroeper;

Dat beroeper tevergeefs beweert dat dit het rechterlijk contract te buiten gaat; dat de procedure van de artikelen 214b B.W. en volgende een zeer speciaal karakter heeft en niet kan beoordeeld worden volgens de normen van het gemeen recht; dat het voorwerp van de eis een machtiging is van de vrouw om in het belang van het huishouden een deel der inkomsten van de man te ontvangen;

Dat op het ogenblik van het inleidend verzoekschrift beroeper werkloos was en steun genoot; dat na betekening van het vonnis beroeper dan weigerde verder steun te eisen, zodat het vonnis zonder uitwerking bleef; dat hij thans terug aan het werk zou zijn;

Overwegende dat de rechtspraak aanneemt dat de machtiging mag gegeven worden zonder bepaling van werkgever, bij welke werkgever ook de man moge tewerkgesteld worden, om dergelijke practijken te verijdelen; dat om dezelfde redenen, men mag aannemen dat de machtiging gegeven om de steungelden te ontvangen ook geldig zal zijn op het loon, daar beide normale inkomsten zijn;

Om deze redenen,

De Rechtbank, rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;

Na er over beraadslaagd te hebben; alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;

ontvangt het beroep; verklaart het ongegrond;

ontvangt het incidenteel beroep; verklaart het gegrond;

Bevestigt dienvolgens het bestreden vonnis en zegt dat de machtiging niet zal beperkt blijven tot een

periode van 6 maanden en tevens dat zij geldig zal zijn op 60 % van het loon of andere inkomsten van beroeper, waar hij ook moge te werk gesteld worden of vergoedingen geniet;

Geeft akte aan beroepene dat zij beroeper sommeert zijn werkgever te doen kennen;

Veroordeelt beroeper in de kosten van het hoger beroep.

WERKRECHTERSRAAD IN HOGER BEROEP TE GENT

Kamer voor werklieden — 22 December 1952.

Voorzitter : M. F. Duchène.
Advocaten : Mrs Duerinck en P. Segers.

Ondernemingsraad. — Daling van het aantal personeelsleden tot beneden 200 : geen automatische afschaffing van de ondernemingsraad. — Beperking van het recht tot ontslag van arbeiders, die lid zijn van de ondernemingsraad. — De bij artikel 21, par. 5 van de wet van 20 September 1948, gewijzigd bij de wet van 18 Maart 1950, bedoelde aangetekende brief is geen formaliteit van essentiële aard.

De wetgever van de wet van 20 September 1948 heeft geenszins de bedoeling gehad het bestaan en de werking van de ondernemingsraden te doen afhangen van de wijzigingen, die het aantal personeelsleden op eender welk tijdstip mocht ondergaan.

De bij artikel 21 van voornoemde wet (gewijzigd bij artikel 1 van de wet van 18 Maart 1950) ingevoerde beperking van het recht tot ontslag van een lid van de ondernemingsraad, blijft gehandhaafd ook wanneer het aantal personeelsleden tot beneden 200 is gedaald en dit zolang geen nieuwe verkiezingen hebben plaats gehad of bij het uitschrijven van nieuwe verkiezingen niet is vastgesteld, dat de verplichting tot oprichting van een ondernemingsraad is te niet gegaan.

De bepaling van artikel 1, par. 5 van de wet van 18 Maart 1950 dat het verzoek tot wederindiensttreding bij ter post verzonden aangetekende brief moet gedaan worden, betreft slechts een formaliteit van niet essentiële aard. Deze formaliteit heeft slechts ten doel elke discussie omtrent het al dan niet gedane verzoek uit te sluiten.

Goeman t/ N.V. Brouwerijen Van Roy Ç Co.

Ten aanzien van de grond der zaak :

Aangezien appellant Goeman als draaier bij geïntimeerde arbeidde;

Dat op 25 Februari 1950, bij de oprichting van een ondernemingsraad in de onderneming van geïntimeerde welke toen meer dan 200 personeelsleden telde, appellant tot lid van deze zaak werd verkozen;

Dat op 1 Maart 1952 appellant door geïntimeerde uit zijn dienst werd ontslagen;

Dat appellant aanspraak maakt op de bescherming voorzien bij artikel 21 der wet van 20 September 1948, gewijzigd door de wet van 18 Maart 1950, en de vergoedingen vordert welke bij paragraaf 6 van voornoemd artikel 21 worden bepaald;

Aangezien geïntimeerde aanvoert dat appellant van de bedoelde bescherming niet kan genieten en geen recht heeft op de gevorderde vergoedingen; dat zij namelijk het volgende tegenwerpt;

1) op het ogenblik dat appellant ontslagen werd, bestond geen ondernemingsraad meer in zijn onderneming en moest er ook geen meer bestaan daar in de loop van 1951 het aantal bestendig tewerkgestelde personeelsleden beneden de 200 was gedaald;

2) zelfs in de onderstelling dat de ondernemingsraad nog diende te bestaan, had appellant op 1 Maart 1952 niet meer de hoedanigheid van lid van deze raad, daar de duur van zijn mandaat die twee jaar bedroeg verstreken was;

3) zelfs indien appellant op de wettelijke bescherming aanspraak moest kunnen maken, is zijn eis niet ontvankelijk en niet gegrond, daar hij verzuimd heeft binnen dertig dagen na zijn afdanking bij een ter post aangetekend schrijven zijn heropneming aan geïntimeerde aan te vragen;

Aangezien in de eerste plaats nagegaan dient te worden of appellant al dan niet de wettelijke bescherming, voorzien bij artikel 21 der wet van 20 September 1948, gewijzigd door de wet van 18 Maart 1950, geniet;

Aangezien de stelling van geïntimeerde dat op 1 Maart 1952, datum der afdanking van appellant in haar onderneming geen ondernemingsraad meer moest bestaan en ook niet meer bestond om reden dat in de loop van 1952 het aantal bestendig tewerkgestelde personeelsleden beneden 200 was gedaald, niet kan aangenomen worden;

Aangezien de argumentatie van geïntimeerde dat de wet enkel de verplichting oplegt een ondernemingsraad *in te stellen*, doch geenszins gebiedt deze raad in *stand te houden* wanneer de reden of oorzaak van de wettelijke verplichting (in casu meer dan 200 personeelsleden) ophoudt een werkelijkheid te zijn, niet steekhoudend is :

Dat het geenszins de bedoeling van de wetgever geweest is het bestaan en de werking van de ondernemingsraad in een onderneming op om het even welk tijdstip te laten afhangen van de schommelingen die de omvang van het tewerkgestelde personeel ondergaat;

Dat deze afhankelijkheid van de schommelingen van het aantal in dienst zijnde personeelleden voor gevolg zou hebben dat op een bepaald ogenblik de ondernemingsraad die in een onderneming werd opgericht zou moeten afgeschaft worden om daarna op een ander ogenblik weer in leven te worden geroepen; dat binnen een zeker tijdsverloop zulks verscheidene malen zou kunnen voorkomen;

Dat het duidelijk is dat de wet van 20 September 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven zulke gevolgen niet heeft gewild;

Aangezien deze wet van openbare orde is;

Dat met de inrichting van de ondernemingsraad het doel van deze wet is geweest een instelling in het leven te roepen welke een bestendig en stabiel karakter zou hebben;

Dat in het onderwerpelijk geval de ondernemingsraad in de onderneming van de geïntimeerde op 1 Maart 1952 nog diende te bestaan;

Aangezien verder ten onrechte door geïntimeerde wordt aangevoerd dat, bijaldien ook op 1 Maart 1952 een ondernemingsraad moest bestaan, appellant de wettelijke bescherming niet kan inroepen omdat de duur van zijn mandaat verstreken was en hij geen lid meer was van de raad op het ogenblik der afdanking;

Aangezien het juist is dat appellant op 25 Februari 1950 tot lid van de ondernemingsraad werd verkozen en dat bij de eerste verkiezing de duur van het mandaat door de wet op twee jaar werd vastgesteld;

Doch dat artikel 21 van de wet in zijn eerste lid bepaalt : « Tot de volgende verkiezingen kan de ver-

tegenwoordiger slechts worden afgedankt om een ernstige reden, die wegzending op staande voet rechtvaardigt of wegens redenen van economische of technische aard, voorafgaand erkend door de bevoegde paritaire commissie »;

Dat volgens deze bepaling de wettelijke bescherming van de leden van de ondernemingsraad duurt totdat nieuwe verkiezingen worden gehouden;

Dat zolang geen nieuwe verkiezingen worden uitgeschreven en gehouden of zolang niet is vastgesteld bij het uitschrijven van nieuwe verkiezingen dat de verplichting tot oprichting van een ondernemingsraad is te niet gegaan, de door artikel 21 opgelegde beperking van het recht van afdanking van een personeelsafgevaardigde blijft bestaan;

Dat dienvolgens appellant Goeman beschouwd moet worden als wettelijk beschermd door de bepalingen van artikel 21 der wet van 20 September 1948, gewijzigd door de wet van 18 Maart 1950;

Aangezien ten slotte geïntimeerde doet gelden dat appellant, zelfs indien deze de wettelijke bescherming geniet, geen aanspraak kan maken op de door hem gevorderde vergoedingen;

Dat immers appellant ontslagen werd overeenkomstig de bepalingen van het werkhuisreglement en de gebruikelijk verschuldigde vergoeding in ontvangst heeft genomen; dat appellant aldus in zijn afdanking heeft berust;

Dat bovendien appellant nagelaten heeft binnen dertig dagen volgende op zijn afdanking zijn wederopneming in de onderneming aan te vragen bij een ter post aangetekend schrijven;

Aangezien ten onrechte door geïntimeerde wordt beweerd dat appellant berust heeft in de opzegging welke hem betekend werd;

Dat deze berusting zeker niet kan worden afgeleid uit het feit dat appellant een afdankingsvergoeding in ontvangst heeft genomen;

Dat uit de omstandigheden der zaak en uit de voorgelegde bescheiden blijkt dat dadelijk na zijn afdanking appellant protest heeft aangetekend en van zijn inzicht heeft doen blijken zijn recht als lid van de ondernemingsraad te doen gelden; dat door tussenkomst van zijn vakbond appellant reeds op 11 Maart 1952 het geval bij het Nationaal Paritair Comité voor de Voedingsbedrijven aanhangig maakte en dat op 27 Maart 1952 het verzoeningsbureau van voornoemd comité er kennis van nam en beide partijen hoorde;

Aangezien eveneens ten onrechte wordt aangevoerd dat het recht van appellant om vergoeding te eisen vervallen is omdat hij binnen dertig dagen na de afdanking aan geïntimeerde geen aangetekend schrijven heeft gezonden waarbij hij zijn wederopneming vroeg;

Dat het juist is dat appellant een dergelijk aangetekend schrijven, hetwelk wordt voorgeschreven door artikel 1 par. 5 van 18 Maart 1950 slechts ten doel heeft alle discussie omtrent het overmaken van de mededeling uit te sluiten;

Dat deze formaliteit geen essentieel karakter heeft;

Dat de verzending van het aangetekend schrijven overbodig is wanneer het vaststaat dat het bedrijfshoofd kennis heeft gekregen van de mededeling waarbij het beschermend personeelslid verzoekt om in de onderneming weder opgenomen te worden;

Dat in de onderworpelijke zaak zulks het geval is; dat inderdaad uit het voorgelegde bescheiden blijkt dat op de vergadering van het verzoeningsbureau van het Nationaal Paritair Comité van de Voedingsbedrijven, welke op 27 Maart 1952 werd gehouden en waarop beide partijeqn vertegenwoordigd waren, de geïntimeerde partij in kennis werd gesteld met het verzoek van appellant om weder in dienst te treden;

Aangezien in deze voorwaarden de eerste rechter ten onrechte beslist heeft dat de eis van appellant niet ontvankelijk en niet gegrond is;

Aangezien appellant recht heeft op de vergoeding voorzien bij artikel 21 paragraaf 6, van de wet van 20 September 1948, gewijzigd door de wet van 18 Maart 1950;

Dat echter de door appellant gevorderde vergoedingen door de geïntimeerde partij worden betwist en zij zich het recht voorbehoudt deze te bespreken;

Dat over het gedrag der vergoedingen waarop appellant recht heeft partijen niet hebben geconcludeerd en het past ze te bevelen daaromtrent te concluderen;

Om deze redenen :

Het Arbeidersgerechtshof te Gent, Kamer voor werklieden, recht doende op tegenspraak,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken,

Alle verdere besluiten van de hand wijzende;

Verklaart het beroep ontvankelijk; er over beslissende, doet te niet het bestreden vonnis; opnieuw wijzende, zegt voor recht dat appellant gerechtigd is om aanspraak te maken op de vergoedingen voorzien bij artikel 21, paragraaf 6, der wet van 20 September 1948, gewijzigd door de wet van 18 Maart 1950;

Alvorens uitspraak te doen over het bedrag der vergoedingen aan appellant toekomende, beveelt aan partijen daaromtrent hunne conclusiën in te dienen; verzendt de zaak voor verdere behandeling naar de terechtzitting van 26 Januari 1953;

Reserveert de uitspraak omtrent de kosten tot de eindbeslissing.

NOOT : 1. Het is niet te verwonderen dat in een zo nieuwe aangelegenheid als deze, twee verschillende oplossingen werden verdedigd voor hetzelfde probleem. Niet alleen is de wet te recent en kan men niet steunen op een traditionele rechtsspraak, maar bovendien zijn de voorbereidende werken karig en onvoldoende. Het geschil werd ten andere aan ons Hof van Verbreking voorgelegd dat hierin misschien een duidelijke richtlijn zal geven.

Deze nota heeft dan ook ten doel enkele aspecten van de gestelde problemen nader te belichten en de nodige elementen te verzamelen die een definitieve oplossing kunnen in de hand werken. Vooreerst is het nodig even de materiële omstandigheden van het geschil te resumeren.

Een arbeider is regelmatig lid geworden van een ondernemingsraad bij de eerste verkiezingen van 25 Februari 1950. Gezien echter de onderneming het vereiste minimum werknemers (200) niet meer telt ziet zij er van af de ondernemingsraad nog samen te roepen en ontbindt deze. Kort daarop wordt de arbeider — gewezen afgevaardigde — weggezonden. Thans verzocht hij om de speciale afdankingsvergoeding zonder voordien bij middel van een aangetekend schrijven om wederindienstneming te hebben gevraagd. Deze feiten geven aanleiding tot het onderzoeken van verschillende juridische vragen. Wij zullen de drie voornaamste thans even nagaan :

1) Is in de huidige stand van zaken een onderneming, wiens ledental beneden de 200 daalt, verplicht de wettelijk opgerichte ondernemingsraad in stand te houden?
2) Welk is de duur der speciale bescherming die door de wet werd ingericht ten voordele van candidaten en verkozene vertegenwoordigers der werknemers?
3) Mag een arbeider die ten onrechte werd afgedankt aanspraakt maken op de uitzonderlijke vergoeding

wanneer hij nagelaten heeft door een aangetekend schrijven om wederindienstneming te verzoeken. Is een verzoek, dat tijdig, maar mondeling en langs zijn vakvereniging om werd gemaakt, voldoende om zijn rechten op de vergoeding te vrijwaren?

2. Het vonnis van de Werkrechtersraad van Dendermonde antwoordt niet op deze eerste vraag terwijl het vonnis in Beroep te Gent ons bezwaarlijk kan bevredigen.

Inderdaad is de stand der wetgeving thans wel zo dat m.i. geen ondernemingsraad meer moet vergaderen van zodra het aantal werknemers beneden de 200 daalt. Een der bijzonderste besprekingen in de relatief korte werkzaamheden van de kamers ging er juist om het aantal werknemers vast te stellen vanaf hetwelke de oprichting van een raad verplichtend wordt. Dit getal werd uiteindelijk op 50 bepaald, mits echter de mogelijkheid voor de regering om de wet geleidelijk aan toe te passen. Daarom is thans nog de grens op 200 vastgesteld. Het is heel duidelijk dat ondernemingen die dit getal niet bereiken niet de minste verplichting hebben om een raad op te richten. Daarbij volstaat het niet dat 200 werknemers in het bedrijf zouden arbeiden, het is daarnaast onontbeerlijk dat dit getal een bestendige kern weze.

Aldus kon de minister (1) in een weliswaar andere maar toch met deze aanverwante aangelegenheid (namelijk betreffende de seizoennijverheid) voorhouden dat de bepalingen van de wet niet van toepassing zijn op een onderneming die ieder jaar in het drukke seizoen 55 tot 60 arbeiders telt en in het stille seizoen 35 tot 40 arbeiders in dienst heeft, vermits er slechts 35 tot 40 arbeiders op bestendige wijze werkzaam zijn.

De betwisting zou dan eventueel over de samenstelling en omvang van deze vaste kern kunnen lopen, maar eens deze moeilijkheid van de baan, volgt ook logisch de verplichting tot oprichting van een ondernemingsraad of niet.

Daarmede vervalt ook de opwerping van het tweede vonnis als zou er gevaar bestaan dat een ondernemingsraad binnen een zeker tijdsverloop verscheidene malen zou kunnen afgeschaft worden en weder opgericht. Zodra men de vereiste stelt dat het kerngetal arbeiders *bestendig* moet zijn, is er weinig, zoniet geen bezwaar voor herhaalde schorsing.

3. Dezelfde redenering moet gevolgd worden voor ondernemingen die het aantal hunner werknemers *verminderen*. Daalt de bestendige kern beneden de 200 dan vervalt de verplichting tot instandhouding van een ondernemingsraad. Het onderscheid dat het vonnis in beroep maakt tussen de verplichting tot oprichting en de verplichting tot instandhouding steunt op geen enkele wettelijke grond.

Een bedrijf dat niet verplicht zou zijn een ondernemingsraad op te richten is ook niet verplicht die in stand te houden. De wetgever heeft zich wel duidelijk willen beperken tot een zekere categorie ondernemingen. De wet is niet toepasselijk op al wie daarbuiten valt al ware hij ook vroeger aan de wet onderworpen.

Dit alles — wij beklemtonen het — op voorwaarde dat men voor een bestendige toestand staat. Aldus zullen toevallige en kortstondige afdankingen die het aantal werknemers onder het minimum doen dalen natuurlijk geen voorwendsel mogen zijn om de raad af te schaffen (2).

4. Een tweede vraag geldt de duur der bescherming. *Hoelang is een afgevaardigde beschermd?* « Tot de volgende verkiezingen » zegt de wet (3).

En indien er een einde wordt gesteld aan de verplichting een ondernemingsraad op te richten? Blijft de bescherming voortduren?

Vraag die niet door de wetgevers werd onderzocht maar die wij zullen trachten op te lossen op basis van de principes die aan deze wetsbepaling ten grondslag liggen.

De bedoeling van de wetgever(s) zal ons wel duidelijk voorkomen wanneer wij de eerste bewoordingen van art. 21 vergelijken met de thans geldende tekst. Inderdaad vermeldde de eerste lezing van art. 21 (wet van 20 September 1948) enkel het volgende : « De vertegenwoordiger kan slechts afgedankt worden om een ernstige reden, die de wegzending op staande voet rechtvaardigt. » Deze bepaling maakte deel uit van de maatregelen die bij dat zelfde artikel 21 voorgeschreven werden om de vertegenwoordiger tegen « humeurigheid en tegen wijzigingen in de comité's te beschermen » (verslag van de heer Van Zeeland voor de Senaatscommissie). Zij is aldus uiteraard beperkt tot de duur van zijn lidmaatschap van de ondernemings-raad : vervalt dit lidmaatschap dan heeft ook deze bescherming geen bestaansreden meer.

De kwestie die aldus werd geregeld onderging echter in 1950 (4) een grondige wijziging : niet alleen werd de vertegenwoordiger beschermd maar thans ook de niet verkozen candidaat en dit tot twee jaar na de verkiezingen. Daarbij werd dan nog beslist dat de duur van de bescherming der vertegenwoordigers zou blijven voortbestaan « tot de volgende verkiezingen ».

Deze inlassing kan geen andere bedoeling hebben dan juist die vertegenwoordigers te beschermen die om een of andere reden de ondernemingsraad hebben verlaten of waar de bestaande ondernemingsraad werd afgeschaft. Het beoogt juist elke weerwraakmaatregel van de werkgever, om reden van het lidmaatschap, te verhinderen.

Ongetwijfeld bezat de afgevaardigde in het geval dat ons bezig houdt dan ook dit uitzonderlijk beschermingsrecht : het afschaffen van de ondernemingsraad kan geen reden zijn om hem deze bescherming te ontzeggen.

5. Hoe lang zou deze bescherming duren?

De bescherming duurt tot de volgende verkiezingen, d.w.z. normaal 4 jaar. Maar niet noodzakelijk 4 jaar. Komen er aldus tussentijdige verkiezingen voor dan houdt ook de bescherming op. Wordt de raad nooit hernieuwd omdat bijvoorbeeld een bedrijf zijn personeel definitief beneden de 50 reduceert, dan zal natuurlijk van geen altijddurende bescherming sprake zijn. Aangezien de levensduur van de ondernemingsraad in geen enkel geval de 4 jaar overschrijdt zal de bescherming ook niet langer blijven bestaan dan de tijdspanne waarvoor de raad werd verkozen. Dan vervalt hij definitief.

In onderhavig geval bezat de werknemer dus ongetwijfeld het recht op bescherming tegen afdanking, zoals met reden door de rechter in beroep werd aangenomen.

6. Tenslotte een laatste moeilijkheid : *Hoe moet de wederindienstneming gevraagd worden?*

Zoals men ziet (art. 21 par. 1 en vlg.) heeft de werknemer die werd afgedankt recht op een speciale vergoeding indien hij binnen de 30 dagen *door middel van een aangetekend schrijven* om wederindienstneming verzocht. Doet hij dit niet dan verliest hij zijn recht.

Is dit aangetekend schrijven onontbeerlijk?

De voorbereidende werken zullen ons bij het onderzoek van deze vraag nuttige aanduidingen geven.

Aldus lezen wij in het verslag van de heer Van den Daele voor de Kamercommissie (5) :

« Evenwel om opnieuw in dienst genomen te worden, moet de arbeider hiertoe de aanvraag doen, onder de bij de tekst van par. 5 bepaalde voorwaarden. Immers de afgedankte arbeider kan intussen een betrek-

king gevonden hebben in een andere onderneming en zijn vroegere betrekking niet wensen te hervatten. »

Wij stellen dus enerzijds vast dat het wel de bedoeling van de wetgever was te eisen dat de aanvraag zou gebeuren in de « door de wetgever bepaalde voorwaarden » d.w.z. bij aangetekend schrijven. Anderzijds geeft de verslaggever de reden waarom een aanvraag moet gebeuren : om de werkgever niet in de onwetendheid te laten dat de werknemer al dan niet nog interesse vertoont voor zijn vroeger werk. Heeft hij die interesse wel dan zal hij de werkgever aanmanen hem terug te nemen.

Wanneer wij de wordingsgeschiedenis van dit artikel nagaan, vinden wij nog een ander element dat deze kwestie kan belichten. Inderdaad, het wetsvoorstel zoals het door de regering (6) gewijzigd werd voorzag dat de vergoeding zou worden uitbetaald aan de arbeider die om wederindienstneming vraagt. Er was daarbij geen enkele aanduiding nopens de manier waarop deze vraag moet gebeuren.

Naderhand werd in de Kamer evenwel de vorm van deze aanvraag verduidelijkt en werden de woorden « bij een ter post aangetekend schrijven » aan de eerste tekst toegevoegd.

Kan men een zo expliciet gewilde en duidelijk geformuleerde eis over het hoofd zien en verklaren dat deze formaliteit niet onontbeerlijk is?

8. Vergeten wij daarbij niet dat we hier voor een *uitzonderlijke* bescherming staan. Ware het daarom teveel gevraagd aan de werknemers die van deze buitengewone maatregelen genieten ook de voorwaarden door de wet gesteld getrouw na te leven?

9. Bij dit alles past het op te merken dat het doel van de wetgever hier ongetwijfeld was, de patroon op klare wijze voor zijn verantwoordelijkheid te stellen. Een afgevaardigde wordt ten onrechte naar huis gestuurd : het eerste wat hij doen moet is zich tot zijn werkgever richten en hem duidelijk de vraag stellen : wilt gij mij terug in dienst nemen of niet? Zoniet, dan eis ik de afdankingsvergoeding op !

Een dergelijke handelwijze heeft dus ondubbelzinnig het karakter van een *aanmaning,* een *ingebreke stellen.* Dat daarbij zekere vormen moeten in acht genomen worden is toch heel natuurlijk. Vandaar dan de vereiste dat deze ingebrekestelling bij aangetekend schrijven zou gebeuren.

10. Deze bedenking neemt echter niet weg dat men niet in overdreven formalisme mag vallen, en daarom zal bijvoorbeeld een aanvraag bij deurwaardersexploot volkomen geldig zijn. Dit draagt ten andere nog meer het karakter van een aanmaning en biedt nog meer waarborgen over het ogenblik waarop het betekend werd en het doel dat het beoogde.

Maar hieruit mag men niet besluiten dat een mondeling verzoek — al ware dit nog door getuigen bewezen — rechtsgeldig zou zijn.

Ten eerste, en de voorbereidende werken bewijzen het duidelijk, heeft de wetgever een dergelijk verzoek uitgesloten, anders had hij eenvoudigweg de eerste tekst laten bestaan.

Ten tweede is er het karakter dat het verzoek moet hebben : het moet namelijk een onbetwistbare aanmaning zijn.

En ten derde is het ook logisch dat wie een uitzonderlijke bescherming inroept ook de wettelijk geregelde vormen nauwkeurig zou naleven.

11. Men zou echter kunnen voorhouden dat in een aanverwante aangelegenheid de rechtspraak de laatste jaren breder is geworden : namelijk in het geval geregeld door art. 14 van de wet van 7 Augustus 1922 waarbij de redenen die een contractbreuk zonder vooropzeg motiveren slechts kunnen ingeroepen worden indien zij binnen de drie dagen per aangetekend schrijven aan de tegenpartij betekend werden.

Aldus neemt een deel van onze werkrechtersraden aan dat een bekentenis (7), klacht bij het parket (8), gewone brief indien de tegenpartij toegeeft hem te hebben ontvangen (9), geldig het door de wet vereiste aangetekend schrijven kunnen vervangen. Terwijl anderen beslist deze werkwijze verwerpen (10).

De rechtsregel die we ontmoeten in de wet op de bescherming der afgevaardigden in de ondernemingsraad stemt echter niet overeen met die van de wet op het bediendencontract.

Inderdaad mag men niet vergeten dat het aangetekend schrijven voorgeschreven bij art. 14 van de wet van 1922 niet beoogde de tegenpartij ingebreke te stellen maar wel de bediende te beschermen tegen een naderhand willekeurig optreden van de patroon (11). Daarom moeten aan de afgedankte binnen de drie dagen de redenen der wegzending ter kennis worden gebracht.

In de wet op de ondernemingsraden daarentegen is het een echte aanmaning om iets te doen : namelijk de afgedankte terug te nemen. De reden die aan beide wettelijke voorschriften ten grondslag ligt is dus niet dezelfde.

12. Mijn besluit is dus dat de rechtspractijk goed zal doen zich te houden aan de formaliteiten zoals deze door de wet werden geregeld, zoniet in de plaats van het aangetekend schrijven slechts een ander middel te gebruiken (als het deurwaardersexploot) dat even sterk is en het dus volwaardig kan vervangen.

Jan STEYAERT,
Advocaat bij het Hof te Gent.

---

(1) Parlementaire vragen - Bulletin nr 3 - Zitting 1949-50 Kamer, nr 8.
(2) Zie insgelijks A.P.R. Ondernemingsraad, nr 14 vlg.
(3) Art. 21 § 1, al. 5.
(4) Op initiatief van kamerlid Major en andere, werd een wijziging voorgesteld aan art. 21 der wet van 20 September 1948 waarbij alleen beoogd werd ook de candidaten te beschermen. Dit wetsvoorstel werd dan door de regering hernomen en herwerkt. De bescherming werd uitgebreid, de vergoedingen geregeld, enz... Ook de effectieve afgevaardigden werden in de nieuwe maatregelen betrokken. Dit gaf aanleiding tot de wet van 18 Maart 1950, Staatsblad van 31 Maart 1950.
(5) Parlementaire Bescheiden, Kamer 1949-50, nr 185. Verslag der Commissie.
(6) Parlementaire Bescheiden, Kamer 1949-50, nr 182, amendementen door de regering voorgesteld.
(7) W.R. Brussel, 22 Februari 1937, Revue de la Banque 1937, blz. 497; W.R. Oostende, 13 October 1950, R.W. 1950-51, kol. 1676.
(8) Hrb. Gent, 29 April 1924, Jur. Comm. Fl. 1925, blz. 145; Hrb. Brussel, 7 Maart 1926, Jur. Comm. Brux. 1926, 357.
(9) W.R. ber. Antwerpen, 11 April 1932, R.W. 1932-33, 707.
(10) W.R. ber. Luik, 11 Juli 1934, Jur. Liége 1935, blz. 24; W.R. Ber. Luik, 15 Juni 1949, Jur. Liége 1949-50, blz. 111.
(11) Fredericq, Traité Dl. 1, nr 252.

Vlaamse Juristen,
abonneert U
op het
"Rechtskundig Weekblad"

WERKRECHTERSRAAD TE DENDERMONDE

Kamer der werklieden — 14 Juli 1952.

Voorzitter : M. A. Van Damme.
Rechtskundig bijzitter : M. Guy Piret.
Advocaten : Mrs Duerinck en P. Segers.

Ondernemingsraad. — Ontslag van arbeiders, lid van de ondernemingsraad. — Verval van de rechten, voorzien bij art. 21, par. 5 en 6 van de wet van 20 September 1948, gewijzigd bij de wet van 18 Maart 1950, wanneer de arbeider verzuimt bij aangetekende brief om wederindiensttreding te verzoeken.

De ontslagen arbeider, lid van de ondernemingsraad, verliest de hem bij art. 21, par. 5 en 6 van de wet van 20 September 1948, gewijzigd bij de wet van 18 Maart 1950 toegekende rechten zo hij verzuimd heeft bij aangetekend schrijven en binnen de dertig dagen volgende op het ontslag, de werkgever te verzoeken hem weder in dienst te nemen.

In casu blijkt ook, dat in het ontslag berust werd, waardoor de belanghebbende afgezien heeft van zijn recht op de bij art. 21, par. 6 voorziene speciale vergoeding voor het geval de ondernemer de voortzetting van de arbeidsovereenkomst zou geweigerd hebben.

Goeman t/ N.V. Brouwerij R. Van Roy en C°.

.....

Overwegende dat uit al deze beschouwingen blijkt dat aanlegger door verweerster werd opgezegd na verloop van twee jaren, volgende op zijn benoeming tot ondernemingsafgevaardigde in de onderneming.

Overwegende dat het tevens vaststaat dat aanlegger beschermd is, tijdens de duur van zijn mandaat, ingevolge de termen van de vigerende wetgeving inzake de ondernemingsraden;

dat tevens aanlegger recht heeft, tijdens de gehele duur van zijn mandaat, als lid van de ondernemingsraad, in de onderneming van zijn verweerster, op de vastheid zijner bediening;

Overwegende dat tevens in rechte vast staat dat aanlegger bij opzegging tijdens de duur van zijn mandaat alleszins beschermd is door art. 21 par. 5 der wet van 18 Maart 1950, daar het bedrijfshoofd verplicht is de beschermde opgezegde arbeider terug in zijn onderneming op te nemen op voorwaarde dat deze aan het bedrijfshoofd een per post aangetekende brief richt, binnen de dertig dagen volgende op zijn afdanking, waarin gevraagd wordt hem terug in dienst te nemen en dat de arbeider enkel recht heeft op vergoeding, ingevolge art. 21 par. 6 der wet van 18-3-50 op voorwaarde dat de gedane vraag met een weigering door de onderneming werd beantwoord;

Overwegende dat de aanlegger bij besluitschrift aanvoert dat hij geen wederopneming in het bedrijf van verweerster wenst;

dat hij nochtans wettelijk gerechtigd was zijn wederopneming te vragen van 1 Maart 1952 tot einde Maart 1952;

dat hij er zich van onthouden heeft en het voorgeschreven aangetekend schrijven niet heeft verzonden;

dat het bedrijfshoofd bij de onderneming van verweerster dus zelfs niet in de gelegenheid werd gesteld zijn wederopneming in het bedrijf te weigeren;

Overwegende dat aanlegger niet loochent dat hij de gebruikelijke verschuldigde vergoeding na opzegging aanvaardde, alsmede de extra-vergoedingen, hem door verweerster aangeboden, in ontvangst nam; dat aanlegger daarenboven niet ontkent dadelijk naar ander werk te zijn gaan zoeken en dadelijk in een andere onderneming in dienst te zijn getreden;

Overwegende dat de aanlegger ontegensprekelijk is gaan berusten in de hem door verweerster toegezonden opzegging;

Overwegende dat, zelfs indien de ondernemingsraad bij verweerster moet blijven bestaan en het mandaat van aanlegger niet zou zijn beëindigd als ondernemingsafgevaardigde in de onderneming van verweerster, de aanlegger nochtans stilzwijgend van zijn wettelijke bescherming heeft afgezien;

Overwegende dat de aanlegger dit thans inziende, sommige feiten meende te mogen bewijzen door alle middelen van recht, getuigenverhoor inbegrepen; dat de raad van oordeel is dat dit ter zake niet meer dienend is;

Overwegende dat dienvolgens elke vraag om vergoeding te bekomen op grond van artikel 21, par. 6 der wet van 18 Maart 1950, gelet op de hiervoren aangehaalde bepalingen, zich niet verrechtvaardigd; dat derhalve de eis van aanlegger niet ontvankelijk noch gegrond voorkomt en moet worden afgewezen;

Om deze redenen,

De Raad, Kamer der Werklieden, rechtdoende op tegenspraak, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpend, verklaart de eis van aanlegger niet ontvankelijk noch gegrond; wijst de eis af;

Verwijst de aanlegger tot de kosten van het geding.

NOOT : Verg. in dit nummer beslissing van de Werkrechtersraad in hoger beroep te Gent, dd. 22 Dec. 1952, met noot van J. Steyaert.

BIBLIOGRAPHIE

L. VANDENBRANDE. — Het Engels huwelijks- en scheidingsrecht. (Buitenlandse wetteksten, 1952, n° 4), uitgegeven : Ministerie van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel, Brussel). — 312 p.

In de reeks Buitenlandse wetteksten, uitgegeven door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, is thans een n° 4 verschenen, dat handelt over « Het Engels huwelijks- en scheidingsrecht ».

Na de Franse en de Duitse huwelijks- en scheidingswetgeving (n°s 1 en 2 der reeks) is thans het Engels recht aan de beurt gekomen.

Deze uitgave, die verzorgd werd door de heer L. Vandenbrande, is uitgegroeid tot een uiterst belangrijk boek van meer dan 300 bladzijden. In een uitgebreide inleiding van 60 bladzijden geeft de schrijver een uiterst belangrijk overzicht van heel het Engels huwelijks- en scheidingsrecht en onderzoekt hij al de vragstukken welke zich in dit verband stellen in de Engelse practijk. Wij vinden er een volledige uiteenzetting van de bronnen en een uitvoerige aanduiding der literatuur en der rechtspraak. Waarna op systematische wijze de principes worden uiteengezet, die het zo bijzondere Engels huwelijks- en echtscheidingsrecht beheersen. Deze inleiding munt uit door klaarheid en zakelijkheid en wie haar heeft doorgelezen heeft reeds een zeer grondige kennis van al hetgeen op het besproken gebied van belang is.

Daarna volgen al de teksten die de stof beheersen in de Engelse taal met een uitstekende Nederlandse vertaling.

Geen enkel Nederlands boek gaf tot nog toe een zo degelijke en volledige documentatie over dit onderwerp en dit boek is onmisbaar voor al degenen die zich met huwelijks- en scheidingsrecht bezighouden.

Murder and the Penalty of Death, onder leiding van Prof. **THORSTEN SELLIN** (The Annals of The American Academy of Political and Social Science, vol. 284, November 1952, Philadelphia, 1952, 244 p.)

In de Verenigde Staten worden jaarlijks tussen de 100 en 150 capitale executies gedaan. Het American Law Institute heeft vóór enige tijd de taak op zich genomen om een model-strafwetboek te maken. Met het oog hierop heeft *The Annals,* het actieve sociologische tijdschrift onder leiding van de bekende Zweeds-Amerikaanse criminoloog Thorsten Sellin, in haar November-uitgave 1952 een extra-editie gewijd aan de verschillende facetten van de doodstraf en haar afschaffing.

Het bevat een twintigtal artikelen, die het probleem statistisch, sociologisch en criminologisch bestuderen; alle brengen ze de meest gevarieerde argumenten naar voren, die pleiten voor de afschaffing van de doodstraf.

Twee statistische artikelen, dit van George B. Vold (hoogleraar sociologie te Minnesota), *Extent and Trent of capital crimes in the United States* (p. 1-7) en dat van Frank E. Hartung (assistent professor sociologie aan de Wayne Universiteit), *Trends in the use of capital Punishment* (p. 8-19). Drie artikelen houden zich bezig met de moord en de moordenaars : John L. Gillin, emeritus der Universiteit van Wisconsin, *Murder as a sociological Phenomenon* (p. 20-25); Ralph S. Banay, psychiater van de New-Yorkse City-politie, *Study in murder* (p. 26-34); Bernard A. Cruvant, leider de Psychiatrische afdeling bij het St Elisebeths hospitaal te Washington, en Francis N. Waldrop, assistent derzelfde Pyschiatrische instelling, *The murderer in the mental institution* (p. 35-44).

Zes studies concentreren zich op het probleem van de doodstraf in de V.-S. Robert G. Galdwell, professor in sociologie aan de Universiteit te Iowa, *Wy is the Death Penalty retained?* (p. 45-53); Karl F. Schuessler, assistent van sociologie aan de Indiana Universiteit, *The Deterrent influence of the Death Penalty* (p. 54-62); Arthur Lewis Wood, professor in sociologie aan de Universiteit van Connecticut, *The Alternatives to the Death Penalty* (p. 63-72); Herbert B. Ehrmann, advocaat te Boston, en destijds raadsman in de zaak Sacco en Vanzetti, *The Death Penalty and the Administration of Justice* (p. 73-84); G. I. Giardini, psycholoog te Harrisburg, en Richard G. Farrow, eveneens psycholoog in dezelfde stad, *The Paroling of capital offenders* (p. 85-94); Austin W. Scott Jr., professor in crimineel recht aan de Universiteit te Colorado, *The Pardoning Power* (p. 95-100).

Onder de hoofding *Abolition of Retention?* werden vijf artikelen gebundeld : Norman S. Hayner, professor in sociologie aan de Universiteit te Washington, en John R. Cranor, ambtenaar van de Washington State Penitentiary en destijds medewerker van generaal Douglas Mac Arthur in Japan, *The Death Penalty in Washington State* (p. 101-104); Ellen Elisabeth Guillot, assistent professor aan de Universiteit te Missouri, *Abolition and Testoration of the Death Penalty in Missouri* (p. 105-109); Robert H. Dann, professor in sociologie in Oregon State College, *Capital Punishment in Oregon* (p. 110-114); Otto Polak, professor in sociologie aan de Universiteit van Pennsylvania, *The Errors of Justice* (p. 115-123); Louis Filler, professor van Amerikaanse beschaving aan het Antioch college, *Movements to abolish the Death Penalty in the United States* (p. 124-136).

Drie artikelen bestuderen de doodstraf in andere, vooral angelsaksische landen. Peter P. Lejons, professor in de sociologie aan de Universiteit van Maryland, *The Death Penalty abroad* (p. 137-146); C. W. Topping, hoogleraar in de sociologie aan de Universiteit van Brits Columbia, *The Death Penalty in Canada* (p. 147-157), en Max Grünhut, ere-hoogleraar te Bonn en lector aan de Universiteit te Oxford, *Murder and the Death Penalty in England* (p. 158-166).

Alles bij elkaar, een prachtige reeks bijdragen tot « het probleem van de doodstraf ».

L. Th. Maes.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE VAN ANTWERPEN

Voordracht van Mr Van Dieren

Op Donderdag 26 Februari l.l. had de Vlaamse Conferentie Mr Van Dieren uitgenodigd om een spreekbeurt te houden op haar gewone vergadering, die plaats had in het lokaal « De Witte Leeuw ». Er was voor deze spreekbeurt grote belangstelling en talrijke confraters waren opgekomen.

Het onderwerp, dat spreker zou behandelen, was dan ook zeer aantrekkelijk : « Herinneringen aan vijftig jaren Vlaamse strijd ».

De rol welke Mr Van Dieren zelf in de Vlaamse beweging heeft gespeeld was vanzelfsprekend van aard om deze belangstelling ten volle te rechtvaardigen. Gedurende bijna twee uren heeft spreker het publiek onder de charme gehouden van zijn woord. Het werd een gemoedelijk vertellen van alle mogelijke herinneringen, die verband hielden met de Vlaamse strijd. De stille groei van de Vlaamse overtuiging bij Mr Van Dieren gedurende zijn jongelingsjaren, de grote Vlaamse manifestaties die hij destijds heeft medegemaakt en die zoveel hebben bijgedragen tot de ontwikkeling van het Vlaams gevoel bij de toenmalige jeugd, de politieke processen die gepleit werden na de eerste wereldoorlog; de ontwikkeling van het nationalisme en de parlementaire actie; de tweede oorlog en de anti-Vlaamse reactie welke er op gevolgd is. Dit alles werd verteld op eenvoudige, doch aangrijpende wijze en voortdurend wist de spreker pikante herinneringen naar voren te brengen en ontroerende details mede te delen. Van vele personen, die een rol gespeeld hadden in de Vlaams beweging, werden rake portretten getekend en deze uiterst interessante spreekbeurt werd besloten met een oproep tot de jongere juristen om in hun domein de belangen van de Vlaamse herleving steeds op intense wijze te verdedigen.

Deze schitterende voordracht viel een langdurig applaus ten deel.

De voorzitter, Mr Van Baarle, sprak een diepgevoeld woord van dank uit en bracht hulde aan Mr Van Dieren, welke dit jaar zijn vijftig-jarig jubileum als advocaat viert en die in de Vlaamse herwording een zo belangrijke rol heeft gespeeld.

De confraters die deze avond hebben bijgewoond zullen er nog lang aan terugdenken.

VLAAMS PLEITGENOOTSCHAP TE BRUSSEL

Op invitatie van het Vlaams Pleitgenootschap, te Brussel, hield Mter Lode Craeybeckx, burgemeester der Stad Antwerpen, voor een talrijk en uitgekozen publiek, een lezing : « Bijdrage tot een nieuwe critiek van de Vlaamse Beweging ».

Tussen de aanwezigen konden wij opmerken : de heer

Voorzitter van de Senaat, de heer Procureur-Generaal bij het Hof van Verbreking, de heer Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep, de heer Procureur des Konings, de heer Referendaris, de heer Voorzitter van de Handelsrechtbank, de gedelegeerde van de heer Stafhouder van de Balie te Brussel, enz...

Na een historiek te hebben gegeven van de Vlaamse Beweging, dewelke origineel een taalstrijd was, stelde de redenaar de vraag : « Is een optimisme, na de bekomen verwezenlijkingen, gerechtvaardigd ? ». Duidelijk gaf de heer Craeybeckx daar een negatief antwoord op. Het veroverd terrein, volgens hem, moet immers worden geconsolideerd, de minste laksheid, kan nadelig zijn, daar de Nederlandse taal, slechts officieel wordt geëerbiedigd. Daarenboven is er nog veel te bekomen, omdat een uitgebreid gebied dat aan de Nederlandse cultuur ontegensprekelijk toebehoort, op dit ogenblik haar nog ontsnapt. Wij hoeven slechts te denken aan het gebruik der Nederlandse taal, in de handelszaken in de Vlaamse gewesten. En dit laatste punt, bracht de heer Craeybeckx tot een origineel onderzoek naar de oorzaak van de tegenwoordige toestand. Volgens hem is deze te vinden in de aantrekkelijkheid van de Franse taal, dewelke internationaal gezag heeft, een fraaie taal is en geëerbiedigd wordt, door degenen die haar gebruiken.

De Vlaming, die zich aangetrokken voelt tot de Franse taal, wil zich onderscheiden van het vulgaire. Dit is een neiging die menselijk is en waaraan voldoening kan gegeven worden, niet door een toevlucht tot de Franse taal, maar door een aristocratisch en verfijnd hanteren van onze taal die toch de fraaiste ter wereld blijft voor ons, Vlamingen.

Na deze rede, die veel bijval oogstte, verenigde de Voorzitter van het Vlaams Pleitgenootschap te Brussel, Mter Fayat, de uitgenodigden, op zijn gewone gastvrije en joviale manier te zijnen huize.

F.S.

MEDEDELINGEN

BERICHT AAN DE ABONNENTEN
op de « Arresten en Adviezen van de Raad van State »

Bij het ontvangen van het algemeen repertorium zullen de abonnenten verzocht worden het saldo van de abonnementsprijs voor 1952, alsmede een voorschot op het abonnement voor 1953 te betalen. Het bedrag van dit voorschot is gesteld op 880 frank, geldende voor 800 bladzijden.

De abonnenten, die de afleveringen van 1952 wensen te laten inbinden, kunnen die bij het ontvangen van het algemeen repertorium naar de uitgever terugsturen. Wegens de omvangrijke inhoud zullen de afleveringen in twee delen ingebonden worden, tegen een prijs van 140 frank per deel. De ingebonden boekdelen worden aan de abonnenten teruggezonden binnen de 15 dagen na ontvangst der afleveringen door de uitgever.

Het abonnement voor 1953 zal aan de abonnenten op de jaargang 1952 worden geleverd, behoudens opzegging waarvan zij dan zo spoedig mogelijk kennis gelieven te geven.

Alle briefwisseling dienaangaande is te adresseren aan de Uitgeverij voor Gemeenteadministratie, Handelskaai, 12, Kortrijk. De betalingen kunnen gedaan worden op postrekening nr 996.44 of op bankrekening nr 600/13.563 van de Kredietbank te Kortrijk.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Notarissen, n° 2 :

P. Kluyskens : Twee vragen in verband met het bezitrecht van de testament-uitvoerder.

Advocatenblad, n° 2 :

Mr Johannes Drost. — Prof. M rG. de Grooth : Het beding ten behoeve van een derde in het Engels recht. — A. J. M. Van Dal : Rechtstoestand en Rechtspleging in Oost-Duitsland.

Nederlands Juristenblad, afl. 9 :

Mr J. Verhoeven : Wetwijziging door Departementsdictaat. — Mr A. Blom : In memoriam Prof. van Brakel. — Mr J. C. van Sandick en Mr A. Blom : Het nieuwe Burgerlijk Wetboek. — Echtscheidingen van Belgen in Nederland. — Dr G. Czapski : Hoe heet Mevrouw rechtens?

Journal des Tribunaux, n° 3971 :

R. Houin : L'égalité des époux dans le projet de la réforme du Code civil français. — Paul Gourdet et Yver Ranscelot ; La loi du 26 juillet 1952 limitant le taux des fermages. — Jurisprudence.

Revue de Droit Intellectuel L'ingénieur-conseil, n° 12:

Henry W. Plucker : Nécrologie. — A. vander Haeghen : Quelle est la date d'obtention d'un brevet belge? — A. Casalonga : A propos de deux décisions contradictoires intéressant le sort des marques allemandes en France.

Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation, 9e cahier :

René Théry : Trois conceptions de la famille dans notre droit. — Geo Minvielle : L'absence de valeur patrimoniale de la clientèle des professions libérales, spécialement des architectes. — Marcel Fréjaville : La création de servitudes réciproques entre les fonds compris dans un lotissement, en vertu d'une clause d'habitation bourgeoise. — Maurice Liotard : La fraude par emploi, pour un vin de commerce, d'une dénomination ou marque rappelant une appellation d'origine controlée.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD